

A törzs csapatok állván 2 törzs gyalog század és 2 törzs lovas szakaszból továbbá:

5. a hadműveleti pénztár, a hadsereg főhadiszállás és a hadsereg vezérigazgatóság valamint a hadsereg parancsnokságnak és hadsereg vezérigazgatóságnak közvetlen alárendelt csapatok pénzsükségeinek fedezésére.

Magasabb parancsnokságok és törzsek.

131. *A hadsereg főparancsnokság hogyan tagozódik?*

1. a hadműveleti főhadiszállásra (operierende Hauptquartier),

2. A vezér hadtáp parancsnokságra (General Etappen Kommando).

A hadsereg főparancsnokság személyi állománya a fenförgő viszonyokhoz képest külön határozványok szerint állapítatik meg.

132. *A hadsereg parancsnokságnak mi a rendeltetése és ki annak parancsnoka?*

A hadsereg parancsnokság a hadsereghez beosztott parancsnokság, hatóságok csapat és intézetek fölött parancsnokol.

A hadsereg parancsnokság vezetésével egy magasabb rangú tábornok (tábornagy, táborszernagy vagy lovassági tábornok bizatik meg és Ő cs. és apostoli kir. Felsége által hadsereg parancsnokká neveztetik ki.

A hadműveleti szolgálatának vezetésére mint segédközeg a hadsereg vezérkari főnöke (Generalstabs Chef der Armee) van hivatva.

133. *Hogyan tagozódik a hadsereg parancsnokság?*

A hadsereg parancsnokság 2 főcsoportra oszlik:

1. A hadsereg főhadiszállásra (Armee Hauptquartier) a hadműveleti és vezérkari osztálylyal, a vezérkari főnök közvetlen vezetése alatt, továbbá a segédközegekre.

2. a hadsereg vezérigazgatóságra a katonai osztály és hadbiztossággal.

134. *Mi a hadsereg vezérigazgatóságának hatásköre?*

A hadsereg vezérigazgató, egy altábornagy, vagy vezér őrnagy hatásköre oszlik:

1. Mint a hadsereg parancsnokság közege hivatva van az egyes hadtestekhez nem beosztott másodvonalbeli tartalék intézetek felállítására, mozgására és alkalmazására, valamint a hadsereg hadászati teendőinek legfelsőbb vezetésére nézve működni.

2. Mint a hadsereg parancsnokságnak alárendelt hatóság a készletek beszerzését és utánpótlását eszközölni.

135. *Mi a hadtest parancsnokság rendeltetése?*

A hadsereg kötelékében álló hadtest parancsnokságok vezetik a parancsnoklást a közvetlen alárendelt csapatok és intézetek felett, valamint a hadtest kötelékébe beosztott hadosztályok fölött, hadtest parancsnokul egy táborszernagy, vagy lovassági tábornok, esetleg altábornagy ő cs. és kir. Felsége által kineveztetik.

A hadműveleti és tisztán katonai szolgálat vezetésére a hadtest vezérkari főnök van hivatva.

136. *A hadtest parancsnokság hogyan tagozódik?*

A hadtest parancsnoksághoz következő ügyosztályok vannak adva:

1. A vezérkari osztály, a vezérkari főnök vezetése alatt.

2. A hadtest hadbiztosság egy hadtest hadbiztossági főnök vezetése alatt.

A hadtest parancsnokságokhoz tartozó közegek és intézetek képezik a hadtest főhadiszállást.

137. *A hadosztály parancsnokságnak mi a rendeltetése?*

A hadosztály parancsnokság a csapatok katonai vezényletére, valamint a gazdaságat kezelési szolgálat vezetésére van hivatva.

A gyalog vagy lovas hadosztály parancsnok egy altábornagy, kivételesen egy vezérőrnagy.

A hadosztály vezérkari főnöke a hadműveleti és tisztán katonai szolgálatnak ellátására, valamint az összes szolgálati működésnek vezetésére és felügyeletére van hivatva.

138. *A hadosztály parancsnokság hogyan tagozódik?*

A hadosztály parancsnoksághoz következő ügyosztályok vannak adva:

1. a vezérkari osztály a vezérkari főnök vezetése alatt,

2. a hadosztály hadbiztosság, a hadbiztossági főnök vezetése alatt.

Különösen szolgálati ügyek vezetésére a hadosztály parancsnoksághoz segédközegek vannak beosztva.

A hadosztály parancsnoksághoz tartozó közegek az alárendelt személyzetekkel együtt képezik a hadosztály törzs hadiszállást.

139. *A dandár parancsnokságnak mi a rendeltetése?*

A gyalog vagy lovas dandár parancsnokság vezetésére a dandár parancsnokság van hivatva.

A dandár parancsnok a közvetlen a dandár kötelékébe osztott csapatokon kívül, még a közvetlen alárendelt osztályok, u. m. lovassági, műszaki csapatok és tartalék intézetek, a katonai szolgálat és gazdasági kezelés felügyeletre is hivatott.

Egy gyalog vagy lovas dandár parancsnoka egy vezér őrnagy, kivételesen egy ezredes.

Tartalék intézetek.

140. *Mi a tartalék intézetek rendeltetése?*

A hadsereg tartalék intézetei minden nemű beálló hiányt a mozgó seregtesteknél pótolni tartoznak; betegeknek és sebesüteknek az első segélyt

nyújtani, továbbá mint utánküldő és felvételi intézetek szolgáljanak a hadsereg hasonló intézetei részére.

A tartalék intézetek a megfelelő hadi készlettel fel vannak szerelve és gyors kiegészítéssel a megálapított készlet mindig teljes számban megtartandó.

A szükséges járművek részint a vidék által állíttatnak ki.

141. *A tüzérségi tartalék intézetek miből állanak?*

A tüzérségi tartalék intézetek a löveg és fegyver löszer kiegészítésére, továbbá a tüzérségi legénység és lovak valamint a tüzérségi anyag kiegészítésére szolgálnak és tagozódik:

I. vonal:

1. A hadosztály löszer telepek

2. „ hadtest „ „

II. vonal:

3. a hadsereg löszer telep, szükség esetén esetleg több hadsereg részére is,

4. a hadsereg tábori löszertár.

142. *A vonat tartalék intézetek mire szolgálnak?*

A vonat tartalék intézetek arra szolgálnak, hogy a mindennemű fogyatéket kivéve a század löszer köcsikat pótolják.

I. vonal:

1. a hadtest vonat telepek,

II. vonal:

2. a lögyógy telepek, szükség esetén több hadsereg részére,

3. csoport

A hadsereg tábori vonat tárai.

143. *A hadmérnöki és utász tartalék intézetek miből állanak?*

A hadmérnöki és utász tartalék intézetek, nagyobb erősítési munkák véghezvitelére, illetve az anyag

elkészítésére és gyűjtésére nagyobb hidak építéséhez és viziszállítványokra, továbbá minden csapatnál a haszonvehetetlenné vált vagy hiányos eszközök és szerek pótlására szolgálnak.

I. vonal:

1. a sáncz szeroszlopok,
2. az utász szertartalékok,

II. vonal:

3. a mozgó utász szertárak és szükség esetén
4. az ostromló hadmérnöki telep és
5. a sáncz szertelep.

144. *A tábori élelmezési intézetek mire szolgálnak?*

A tábori élelmezési intézetek a termény és vágómarha-készlet kiegészítésére szolgálnak.

I. vonal:

1. a hadosztály eleség oszlopok,
2. a hadosztály tábori élelmező oszlopok,

II. vonal:

3. a tábori élelmezési raktárak,
4. a tábori sütőintézetek,
5. a vágómarha telepek,
6. a tartalék élelmezési raktárak,
7. a tartalék sütőintézetek,
8. a tartalék vágómarha telepek. Ide tartozik:
9. Minden hadsereghez beosztott tartalék élelmezési osztag.

145. *Az egészségügyi tartalék intézetek mire szolgálnak?*

Az egészségügyi tartalék intézetek a betegek és sebesültek első segélyére és azoknak egészségügyi intézetekbe való szállítására és esetleg az ütközet után a harctér átkutatására szolgálnak.

Ezeknek tagozása

I. vonal:

1. a hadosztály egészségügyi intézetek a német lovagrend tábori egészségügyi oszlopaival,

II. vonal:

2. a tábori kórházak a „Vörös kereszt“ egylet szállító oszlopaival,

3. az egészségügyi vasut vonatok bezárólag a Máltai lovagrend vonatain és a hajóápolók,

4. a tábori betegápolók,

5. a tartalék kórházak,

6. a betegek nyugálmásai.

146. *A tábori ruha anyagtárak és gyógyszerárak kiegészítésére milyen tartalék intézetek állnak fenn?*

A ruházat és felszerelési tárgyak az egészségügyi és gyógyszerek kiegészítésére minden hadsereg részére fennállanak:

1. egy tábori ruha- és egészségügyi anyag-tár,
2. egy mozgó „vörös kereszt“ egyleti tára és
3. a tábori gyógyszerárak.

Táborozás.

a) A táborozás elrendelése.

147. *Mily elvek legyenek irányadók, ha a táborozás szállások hiánya miatt elrendeltetik?*

Ha szállások hiánya miatt rendeltetik el a táborozás, akkor a csapatok lehető kényelmére kell első sorban tekintettel lenni. Ebből kifolyólag, a csapatok minél kisebb testekben (200—300 vonat járművel) rendszerint egy dandár táborozzanak, a táborhely minél könnyebben hozzáférhető, a kifejlődés minél gyorsabban kivehető s a szükségletek könnyen beszerezhetők legyenek.

148. *Mily szempontok legyenek irányadók, ha a csapatok nagyobb harcalkészültségben szállnak táborba?*

Ha a csapatok nagyobb harcalkészültség szempontjából szállnak táborba, akkor a csapatok harcalkészültségével kell összhangzásba hozni.

Figyelemmel kell lenni, hogy a veszélyeztetett oldalakra megfelelő fegyvernemek osztassanak be.

149. *Minő óvintézkedések tételnek az időjárás ellen?*

Az időjárás befolyásai ellen a körülményekhez képest lomb-, nád- vagy szalmakunyhók, esőfüdelek vagy szélernyők készítendők.

Vászon, ponyva vagy deszka sátorok csak állandó táboroknál s különös rendelkezés folytán alkalmaztatnak.

150. *A fő és törzs hadiszállások, a dandártörzsek és irodák, a raktárszolgálatra alkalmazott vagy betegek mikép helyezendők el?*

A fő és törzs hadiszállások, a dandártörzsek és irodák, a raktárszolgálatra alkalmazott vagy beteg lehetőleg a tábor közelében levő házakban szálláslandók el.

151. *Minő legyen az eljárás a csapattestek irodáira nézve az ellenség közelében?*

A csapattestek irodái az ellenség közelében minden este becsomagolandók s a kocsikra telrakandók.

152. *A táborhelyeknek melyek a kellékei?*

A táborhelyeknek kellékei, hogy tágasak, szárazok, ivóvízzel s elegendő számú ki- és bejáratokkal ellátva, kigőzölgések s szelek ellen óva legyenek. Fa, szalma és élelmiszerek könnyen megszerezhetők legyenek.

Lovakat itatás végett ne kelljen más csoportokon átvezetni. Tűzveszély ellen különösen üteg és vonatok számára készült táborhelyeknél a kellő óvintézkedések megtélessenek.

153. *Mikép záratnak el a táborhelyek?*

A táborhelyek szükség esetén, táborőrségekkel elzárandók.

154. *Minő legyen a tábor alakja?*

A tábor alakja a táborhely alakjából, nagyságtól, a ki- bejáratok és kutak fekvésétől s a csapatok kényelmére való tekintetéből függ.

155. *Mikép alakíttatnak a kunyhók és sátorok?*

A kunyhók és sátorok az alakuló vonat felé állítva bejárataikkal s megfelelő térközökkel, egy vagy több sorban készítendők.

156. *Ki eszközli a táborhelyek kiszemelését?*

A táborhelyek kiszemelését az elszállásolás előkészítésére kiküldött közegek eszközlik.

157. *A tábori helyek kiszemelésénél mire kell tekintettel lenni?*

a) a tábor főpon'jainak pózmakkal, bokrokkal stb. való megjelölése,

b) a kutak s források egyes csapatok közti kiosztása, folyó víz mellett vízmentében, az ivóvíz nyérésére, itatására, mosásra s fürdésre szánt helyek megjelölése,

c) a fa, szalma és élelmi szerek biztosítása tekintetbe véve azt is, hogy ezen cz'kkek a táborhelyre szállíttassanak vagy legalább az átadásra készen álljanak. Ez esetben gondoskodni kell, hogy az átvevő különítmények többen egy helyre ne menjenek s a később érkezők meg ne károsíttassanak.

d) az árnyékszékek kijelölése.

158. *Mikép jelöltetnek meg a törzs s főhadiszállások s egyéb intézetek?*

Fő és törzs hadi szállások fekete sárga zászlókkal, irodák feliratokkal s éjjeli lámpákkal jelölendők meg.

159. *A tábori egészségügyi intézet mikép jelöltetik meg?*

A tábori egészségügyi intézet egy vöröskeresztes

fehér és egy fekete-sárga lobogóval, éjjel azonkívül egy vöröskeresztes lámpával jelölendő meg.

160. *Mily módon jelöltetik meg a löszeroszlop helye s mikép a tábori élelmező intézet?*

A löszér oszlop egy kék-vörös zászlóval s éjjel ezenkívül egy kék lámpával.

A tábori élelmező intézet egy sárga zászlóval, éjjel azonfelül egy az intézet czímét feltüntető lámpával jelöltetik meg.

161. *Mikép jeleztetnek a csapattól félreeső gyalogsági, vagy vadászcsapatbeli löszerkocsik felállítási helyei?*

A csapattól félreesőleg egyesített gyalogsági vagy vadászcsapatbeli löszerkocsik felállítási helyei nappal vörös zászlókkal, éjjel azonfelül zöld lámpával jelzendők.

b) Parancsnokság és szolgálat a táborban.

162. *Ki a táborparancsnok?*

A táborban levő parancsnokok közül a legfőlebbvaló (rangban legidősebb) a táborparancsnok.

163. *Mit kell tudni a táborból való távozásra vonatkozó engedélyről?*

A táborból való szolgálaton kívüli távozást csak a táborparancsnok engedélyezheti. Az erre vonatkozó engedély a legénység számára az alosztályparancsnokok adják ki. Hadapród tiszthelyettestől lefelé a távozó egyének engedélyjeggyel láttatnak el, melyen az idő tartama, meddig érvényes, kitüntetve legyen.

A legénységnek csak a tábor főőrségnél, vagy egy más kijelölt táborőrségnél szabad távozni, melyhez ellenőrzés végett egy altiszt vezénylendő.

164. *Minő őrségek vannak a táborban s mi a feladatuk?*

A táborban vannak:

a) *Törzsőrségek*, ezek állítják ki az előirt diszöröket, valamint az irodák s esetleg a járművekhez (ha messze nem állanak) őrizetére rendelt öröket.

b) *Tábor főőrség* képezi a tábor őrszolgálat központját. Ide vannak a tábor- s vonatőrségek is első sorban utalva. A tábor főőrségen az előjáró parancsnokok szállásait ismerni kell. Minden kívülről érkező jelentés s parancs itt vétetik át s a megérkezési idő reávezetése után innen továbbíttatik.

Hadifoglyok, foglyok s más letartóztatott egyének itt veendők át, a reájuk vonatkozó utasítást pedig az illetékes parancsnoktól ide kell kikérni;

c) *a táborőrségek*, a főőrséggel együtt a tábort kifelé elzárják, a ki- s bejárást megakadályozzák s esetleges rajtaütés esetén a tábort oltalmazzák. A táborőrségek a tábor főőrség parancsnokának vannak alárendelve;

d) *a vonatőrség* feladata a löszerkészletet s vonatjárműveket őrizni. A tábor főőrség parancsnokának van alárendelve;

e) *a telepőrség* ugyanazon feladatot végzi, mint a főőrség, s ott, hol külön telepőrség nincs, egyuttal a telep őrizetére is hivatva van.

160. *Minő intézkedésekre terjed ki a katonai és egészségügyi rendőrszolgálat a táborban?*

A katonai és egészségügyi rendőri szolgálat a táborban kiterjed mindazon intézkedésekre, melyek a rend és egészség fenntartását, s a rendelkezések pontos betartását czélozzák.

Ezen szempontok kívánják, hogy a járványok s betegségek csirájokban elfojtassanak s a táborhely használhatósága fenntartassék.

166. *Mire kell ügyelni a tisztaságra való tekintettel?*

A tisztaságra való tekintettel szigoruan ügyelni kell, hogy a természeti szükségek végzésére kizárólag az árnyékszékek használtassanak, étekhulladékok egy gödörbe gyűjtendők, s ép úgy mint az árnyékszékek, minden második nap egy 20 cm. vastag földréteggel

behányandók s fertőtlenítendő, lóganaj árkokba hányva letemetendő, vagy a táborból minél előbb eltávolítandó, kutak s források tisztán tartassanak, folyóvizek csak az előirt módon használtassanak ki.

167. *Hol történjék a marhavágás és mi a teendő a hulladékokkal?*

A marhavágás egy a táborhoz messzebb fekvő helyen, lehetőleg folyóvíz mellett történjék. Bőröket s faggyut nem szabad a táborban szárítani, hanem lehetőleg a helyszínen eladni, vagy a legközelebbi élelmező intézetnek vagy községi hatóságnak átadni.

168. *Mi követelendő a markotányosoktól és ki ellenőrzi őket?*

A markotányosoktól élvezhető élelmi cikkek, jó italok és igaz mérték követelendő. Szállást csak engedély mellett adhatnak. Ellenőrzésük a tér- vagy csapatparancsnok közegei, orvosok, ügyeleti vagy élelmező tiszt által történik. Rossz cikkek az orvos általi megvizsgáltatásuk után megsemmisítendő.

169. *Mikép történik a polgári egyének ellenőrzése?*

A táborban időző polgári egyének ellenőrzése az ügyeleti tisztesek kötelessége. Gyanús egyének a tábori főőrségnek átadandók. Házalók, csavargók és festett nőszemélyek a táborból kitiltandók. A táborfőőrségre kísért egyének a legközelebbi térparancsnokságnak, vagy községi hatóságnak átadandók. Takarodó után senkinek, ki erre nem jogosult, a táborban tartózkodni nem szabad.

170. *A táborrendre vonatkozólag mit kell szem előtt tartani?*

Hogy a táborban a rend fenntartható legyen, ügyelni kell, hogy a csapatok közti térközök megtartassanak. Ellenség közelében vagy tűzveszélyes helyen tüzet éleszteni tilos. Ha a víz helységekből hordatik, a kutakat, az egyes csapattestek közt ki kell osztani

a tolongás meggátlása végett. Ültetvényeket rongálni és élőfákat indokolatlanul kivágni nem szabad.

171. *Az ellenség közelében szabad-e jelt adni?*

Az ellenség közelében riadón kívül más jelt adni nem szabad.

172. *Mily jelek szolgálnak riadó jel gyanánt s ki rendeli el azokat?*

A riadójel táborozó csapatok felriasztására szolgál. Riadó jel gyanánt szolgálnak az előirt riadójelek kívül, nagyobb testek felriasztására, ágyulövések, röppentyűk, tűzjelek stb., mely jelekre, a mint észrevetnek, az összes hangászoknak az előirt riadót kell fujni vagy verni.*

173. *Mi a magatartás riadó esetén?*

A riadójelre a legnagyobb gyorsasággal, teljes felszereléssel a kijelölt riadóhelyre ki kell vonulni. A táboron kívül tartózkodók rögtön visszatérnek. Az összes őrségek addig maradnak állva, míg csak a táborparancsnok bevonulásukat el nem rendeli. Az egész felvonulás alatt a legteljesebb rend és csend legyen mindenütt.

174. *Mikép történik a táborból való elvonulás?*

A táborból való elvonulás előtt minden katonai és egészségrendőri intézkedés megteendő arra nézve, hogy járványos betegségek ki ne törjenek s a táborhely tovább is használható legyen, ezért is az árnyékszékek, gödrök betemetessenek, fertőtlenítessenek s a táborhely kitakaritassék. A táborokunyhókat felgyújtani csak különös parancsra szabad.

* Riadójel a táborparancsnok s sürgős esetekben a táborfelügyeleti tiszt vagy a tábor főőrség parancsnokának parancsára adatik.

Laktáborozás.

175. *Mi a laktáborozás célja?*

A laktáborozás célja, hogy a csapatok, hadműveleti és harczászati követelmények szerint egyesítve, az időjárás ellen lehetőleg óva helyeztessenek el.

176. *Mit nevezünk menetlaktábornak és mit helységektábornak?*

Laktáborozásokat, melyeket egy bevégzett menet után oly szándékkal keresünk fel, hogy a menetet másnap folytassuk, *menetlaktáboroknak* nevezzük; ez esetben a menetvonalok és ennek közelében fekvő helységeket használjuk elszállásolásra.

Ha a csapatok még így sem hozhatók fedél alá, akkor egy részük a szabadban helyeztetik el; nyílt táborhelyeken természetesen harczászati összefüggésben a fedél alá jutott csapatokkal. Az ily táborozást *helységektáboroknak* nevezzük.

177. *Mikép történik a laktáborozás előkészítése?*

A laktáborozás előkészítése nagyobb seregtestek részéről szállás-szabályozó vezérkari tisztek, fő- és törzshadi szállások, csapat testek és intézetek részéről szállás-szabályozók és elszállásolók által történik. Ha több csapat egy laktáborba száll, akkor számukra külön helység (szakaszok) jelölendő ki.

178. *Mikép történik a szoros elszállásolás?*

Ellenség közelében, valamint oly esetekben, midőn szállás-szabályozók előre ki nem küldhetők, az egésznek parancsnoka jelöli ki az egyes csapatok által elfoglalandó helyiségeket.

Mire az egyes csapatparancsnokok egy tisztet a helységbe előre küldenek, ki a szálláskörleteket kijelöli.

179. *Ki a laktáborállomás parancsnok és hol jelölendő ki térparancsnok?*

Minden laktábor állomáson az arra hivatott tiszt a katonai állomásparancsnok.

Hosszabban tartó laktáborozásoknál térparancsnok vagy egy állomástiszt jelölendő ki.

180. *Minő őrségek vannak a laktáborban s mi célból?*

A laktábor egyes fontosabb pontjainál, vagyis a helység ki- és bejáratainál laktáborőrségek vagy örök állíttatnak fel. Feladatuk a rendőrszolgálat teljesítése, riadójel megfigyelése és az ellenség elleni biztosítás.

181. *Minő szabályok állanak a laktábor állomásról való távozást illetőleg?*

A lak- vagy helységektáborból való távozást csak a katonai állomásparancsnok engedheti meg.

182. *Az ellenség közelében a lak- vagy helységektáborokban szabad-e jelt adni?*

Menetlaktáborban vagy helységektáborokban „riadón” kívül semmi más jelt nem szabad adni.

183. *Kinek kötelessége az egészségügyi és katonai rendőrszolgálat kezelése?*

A katonai és egészségügyi rendőrszolgálat kezelése a laktáborban a csapat parancsnokának, helységektáborokban az állomásparancsnok kötelessége, kik ezt a térparancsnokságok által gyakorolják.

184. *Miben áll a katonai rendőrszolgálat a polgári egyének ellenőrzése tekintetében?*

A lakosság szemmel tartandó. Minden nem állandóan a lak- vagy helységektáborban tartózkodó egyének egy, a magasabb parancsnokság által kiállított, vagy láttamozott utlevéllel kell birni. Gyanus egyének megállítandók s a szükséghez képest a legközelebbi hadbiróságnak átadandók.

185. *A személy- s póstaforgalomra nézve mi tartandó szem előtt?*

A táviratok, pósta- és hajóforgalmat szigoruan felügyelni kell, különösen állomásokon az utazó s forgalmi személyzetet kell szem előtt tartani. — Magántáviratok csak a magasabb parancsnokságok által törént láttamozás után adhatók fel. Ellenséges földön a postaküldemények is ellenőriztessenek, szükség esetén a póstaforgalom egészen beszüntetendő.

186. *Minő intézkedés tétetik a lakossággal szemben?*

A lakosság magatartására vonatkozó rendeletek kihirdetendők. Ellenséges földön a lakosság csak engedélylyel távozhathat az állomásról. A rend ténrtartásáról a polgári hatóságokkal egyetértőleg kell gondoskodni. A lakosságnak minden ellenséges mozgalmát, népcsődülést meg kell azonnal akadályozni. Zárórákat szabályozni kell. A körülményekhez képest a jelekül szolgálható harangozás, hegyről hegyre való kiáltozás, lövöldözés szigoruan eltiltandó. — A lakosságra rá kell parancsolni, hogy riadó esetén házaikban maradjanak s éjjel ablakaikat kivilágítsák.

Azonban a lakosság ellen irányuló fosztogatásokat, erőszakoskodásokat meg kell akadályozni, szükség esetén oltalmi őrséget felállítani.

187. *Miféle intézkedések teendők egészségügyi rendőri szempontból?*

Egészségügyi rendőri szempontból megkövetelendő, hogy árnyékszékek rendeztessenek be. Terek, utcák tisztán tartandók. Kutak kiutaltassanak, a tisztaság fenntartása végett oda örök rendeltessenek. Ügyelni kell, hoay élvezhető élelmi cikkek árultassanak. A polgári vágó intézetekből szállított hus állatorvosilag megvizsgáltassék. Ragályos betegségek azonnal jelentendők.

188. *Mily esetben veendők igénybe a polgári hatóságok közreműködése?*

Mindazon rendőri ügyekben, melyek a polgári hatóságok ügykörét érintik, ezekkel kell érintkezésbe lépni. Ellenséges földön a hatóságok működésük folytatására felhivandók. Ha pedig tevékenységüket beszüntették volna, a katonai érdekekben álló intézkedések megtételére alkalmas polgári egyének hivandók fel.

189. *Kinek áll jogában általános riadót elrendelni?*

Általános riadót csak a legmagasabb parancsnoknak áll jogában elrendelni, sürgős esetben pedig az ügyeleti szolgálatban állók s az állomásfőőrségek parancsnokainak is jogában áll riadót elrendelni.

Felderítő és biztosító szolgálat. Portyázó különítmények.

a.) Felderítő szolgálat.

190. *Mi célja van a felderítő szolgálatnak?*

A felderítő szolgálat célja, hogy az ellenségről, telepről és egyéb katonailag fontos dolgokról felvilágosítást nyújtson.

191. *Mily eszközök szolgálnak ezen szolgálat felderítésére?*

A felderítő szolgálat teljesítésére szolgáló eszközök: járőrök, hírszerző különítmények, nagyobb lovas testek és kémek kiküldése; hadifoglyok, szökevények és polgári egyének kikérdezése. Továbbá postaküldemények, táviratok, hatósági ügyiratok, levelezések és feljegyzések lefoglalása s átvizsgálása, után a fontosabbak a hadsereg parancsnokságnak beküldendők.

192. *Ki által küldhetők ki hírszerző kémek?*

Hírszerző kémek kiküldhetők még külön díjazás mellett is, a csapatparancsnokok, kik ezzel megbíztak, illetve ez kötelességükben áll, továbbá a biztosító csapatok parancsnokai által.

193. *Mily bánásmódban részesítendőek a kémek?*

Olyanokat, kik magukat, mint saját kémeink igazolni tudják, óvatos s hathatós támogatásban kell részesíteni. Az ellenség felől jövő kémeket kikérdezés nélkül, azonnal az általuk megnevezett parancsnokságokhoz kell kísérni, szem előtt tartandó azonban, hogy semmi olyant meg ne tudjanak, a minek elhíreszteléséből hadseregünk kárt vallhatna.

194. *Kik kérdezendők ki az ellenség felől s mire vonatkozzanak a kérdések?*

Szabály, hogy mindenki, a ki az ellenség felől felvilágosítást adhat, kikérdezendő. A kikérdezés az ellenség állása, menetiránya, ereje, fegyverneme, csapattestei, élelmezése, elhelyezése, szándéka, állapota s a parancsnokok neveire szorítkozzék. — Több egyén elkülönítve kérdezendő ki.

195. *Mi az eljárás hadi foglyokkal, szökevényekkel s gyanus egyénekekkel?*

Hadi foglyok s szökevényektől az irományok elveendő s szolgálati uton a hadsereg parancsnokságához küldendők. Gyanus egyéneket ki kell kutatni s az eredményhez képest esetleg szintén a hadsereg főhadiszállásra küldendők.

196. *A jelentésekre vonatkozólag micsoda kötelezettsége van minden egyesnek?*

A fegyveres hatalom minden egyes tagjának kötelessége az ellenségre vonatkozó észleleteket, vagy híreket azonnal előljárójának bejelenteni.

197. *Mi legyen a jelentések tartalma?*

A jelentés hű képet nyújtson a leírandó tényről. Az ellenségre nézve fel kell említeni, hol és mikor láttatott, mily erős volt, mily fegyvernemekből van összetéve, a menetirány vagy táborban vagy harcállásban van-e. — A jelentésből kivehető legyen, hol és mikor észleltetett valami.

198. *Mily módon teendő meg a jelentés?*

A felderítő szolgálatban tett jelentések, ha az idő engedi, írásban, esetleg táviratilag teendő meg.

199. *Mily módon történik a jelentések elküldése?*

A jelentések küldöncz útján, nyílt borítékban küldendők, a boríték mint átvételi elismervény az áthozónak visszaadandó.

200. *Ki által s mily szempontok figyelembe vétele mellett küldendők fontos jelentések, parancsok?*

Fontos jelentések, parancsnok vagy közlemények tiszték vagy megbízható altiszték által küldendők. Ha az út nem biztos, az többszörösen kiállíttassék és különböző utakon irányíttassék. — Az áthozóknak a tartalom tudtul adassék s esetleg melléjük fedezet adandó.

201. *Miként járjanak el az áthozók?*

Az áthozók a reájuk bízott irományokat gondosan őrizzék. Ha veszély fenyegeti, fokozott elővigyázat szükséges, a szükség esetén az okmányokat inkább meg kell semmisíteni, minthogy az ellenség kezébe kerüljön. Ha áthozók menetképtelenné válnak, a legközelebbi parancsnokhoz fordulnak, ki irományaikat elismervény mellett átveszi s azoknak továbbításáról gondoskodik. Szóbeli közlemények ily esetben szóbelileg adandók tovább.

202. *Mikor alkalmaztatnak futárok s ki van futárok elküldésére feljogosítva?*

Sürgősség esetében, ha az ügy fontossága megkívánja s távirda nincs, futárok közvetítik a forgalmat.

Futárok elküldésére seregtestek, erődítvények s önálló csapatok parancsnokai vannak feljogosítva.

203. *Parancsnokságok s hatóságok a futárokkal szemben mire vannak kötelezve?*

Parancsnokságok s hatóságok kötelezve vannak a futárok által kért segítyt oly hathatósan megadni, a mint az csak tehetségükben áll.

204. *Mi a teendő, ha a tábori csendőr lovai utközben menetképtelenné válnak?*

Ha a tábori csendőrök lovai közlemények vitele közben hasznavehetetlenné válik, bármely csapat kötelezve van kérelmükre, átvételi elismervény mellett, lovaikat pótolni.

b) Biztosító szolgálat.

205. *Mi célja van a biztosító szolgálatnak?*

A biztosító szolgálatnak célja, hogy meglepő támadások ellen biztosítson.

206. *Mit nevezünk menetbiztosító csapatoknak és mit előőrsöknek?*

Menetelő vagy pihenő oszlopok oltalmára rendelt csapatok, menetbiztosító csapatoknak; táborozó vagy laktáborozó csapatok oltalmára rendelt osztagok előőrsöknek nevezetnek.

207. *Mit nevezünk biztosított megállásnak?*

A pihenő biztosítása biztosított megállásnak nevezteük, hosszabb tartalmu biztosítás örállásokkal történik.

I. Menetbiztosító csapatok.

208. *Miképp tagoztatnak a menetbiztosító csapatok?*

A menet biztosító szolgálat teljesítésére elővéd, utóvéd és oldalvédek vannak rendelve.

209. *Mi az elővéd feladata?*

Az elővéd rendeltetése az, hogy az oszlopot a menet irányban és fejlődés közben fedezze.

210. *Mi az utóvéd rendeltetése és hogy tagozódik?*

Az utóvéd feladata, hogy a hátramenetet, ha kell önfeláldozással is fedezze; feloszlik az utójárőr, utóhad és utóvédtartalékra.

211. *Mi az oldalvéd rendeltetése?*

Az oldalvéd rendeltetése, hogy az ellenség támadásának addig ellenálljon, míg a főcsapat oldalmenegetét befejezte vagy ütközetbe kifejlődött.

212. *Mikor kell a biztosított megállásba átmenni?*

Menetközben való huzamosbb tartózkodás alatt mindig biztosított megállásba kell átmenni.

II. Előőrsök.

213. *Mi az előőrsök rendeltetése s kötelessége?*

Előőrsök rendeltetése, hogy a táborozó csapatokat biztosítsák. Kötelességük, hogy az ellenség minden mozdulatát megfigyeljék s az esetleges támadást, addig feltartóztatják míg a főcsapat harczra elkészül.

214. *Miképp tagozódnak az előőrsök?*

Az előőrsök tagozódnak: zászlóaljknál tábori őrsökből, — ezred és dandároknál tábori őrsökből és főőrsökből — hadosztályoknál ezenfelül előörstartalékból.

215. *Mi a tábori őrsök, főőrsök és előörstartalék feladata?*

A tábori őrs feladata első sorban a figyelő szolgálat és az örködés a fölött, hogy az előőrs vonalt senki jogtalanul át ne lépje.

A főőrsök feladata a figyelő szolgálatot kiegészíteni és az ellenséges támadást visszaverni vagy feltartóztatni.

Az előőrs tartalék feladata, a tábori és főőrsök ellentállásának a kellő nyomatékot megadni.

216. *Mit állít ki minden tábori őrs?*

Minden tábori őrs egy kettős őrt állít ki mint őrszemet.

217. *Mit nevezünk menet előőrsnek?*

Oly előőrsek, melyek végzett menet után egy éjjelre állíttatnak fel a fontosabb közlekedő vonalokon, azok *menet előőrsek*-nek neveztetnek.

218. *Mit nevezünk zárt előørs felállításnak?*

Ellenség közelében zárt előørs felállítást alkalmazunk, a mi abban áll, hogy az egyes tábori őrsök olykép állíttatnak fel, hogy a köztük levő tért megfigyelhessék. (500-800 lépés.)

219. *Mit nevezünk ütközetőrsnek?*

Az éj által félbeszakított ütközet után a harcvonalban ütközetőrsöket állítunk fel.

220. *Mit nevezünk előörscsoportnak?*

Minden főørs az általa felállított tábori őrsökkel együtt egy előörscsoportot képez.

221. *Miképp jelöltetnek meg a fő és tábori őrsök?*

A főørsök a jobb szárnytól balfelé felállítási helyéről s folyó számokkal neveztetnek. A tábori őrsök az előörscsoportokon belül szintén jobbról balfelé folyó számokkal jelöltetnek meg.

222. *Milyen legyen az előørsök harckészsége?*

Az egyes előörstagok mindig oly állapotban legyenek, hogy az esetleges támadás harckészen találja őket.

223. *Miben áll a tábori őrsök figyelő szolgálata?*

A tábori őrsök feladata, hogy őrszemek és járőrök által az előre és oldalt levő terepet megfigyeljék.

224. *Milyen legyen az őrszem magatartása?*

Az őrszem az elől és oldalt fekvő terepet folyvást figyelemmel kíséri s ha valamit észlel, parancsnokával közli.

225. *Miképp történik az eligazítás az ellenség felől jövőekkel szemben?*

Az ellenség felől jövő egyének, vagy csapatok, a parancsnok által a szolg. szab. I-ső rész XII. fejeze-

tének határozványai szerint megállítandók és eligazítandók. A ki második rákiáltásra meg nem áll, lelövetik. Polgári egyének a főőrsre kísérendők. Senkit visszautasítani nem szabad.

226. *Miképp igazíttatnak el a belülről kifelé haladók?*

A belülről kifelé haladókra nézve szabály, hogy a kétségen kívül saját csapatainknak s járőreinknek telismerteken kívül mindenki eligazítandó. Egyes egyéneknek az előörsvonal átlépése csak akkor van megengedve, ha őket a főørs egy altisztje kíséri és egy, a főörsparancsnok által láttamozott engedélyjegyet hoz, — A ki az előörsvonalat önhatalmulag átlépi, a főőrsre kísérendő, ha kétszeri „állj“ kiáltásra meg nem áll, lelövendő.

A főørsök magatartása.

227. *Milyen magatartást tanusítsanak a főørsök támadás esetén?*

Riadóra (lövés vagy jelentés folytán az egész főørs fegyverbe lép.

228. *Miképp igazíttatnak el a kívülről befelé haladók a főørsök által?*

Ha a tábori őrsök felől valaki közeledik, a kiállított őrs által előhívott altiszt eligazítja őt, ha t. i. saját seregünkhöz valónak fel nem ismeri. Az eligazítás a tábori őrsöknek előírt módon történik.

Polgári egyének a parancsnok által kikérdezendők, átmotozandók és az előørs tartalékhoz kísérendők.

229. *Miképp igazíttatnak el a belülről kifelé haladók?*

Az előörsvonalon történő kilépés csak csapatoknak, járőröknek engedhető meg. Oly egyének, kik a főcsapat, vagy magasabb parancsnoktól az átlépésre engedélyt kapnak, egy altiszt által az átlépésre meghatározott legközelebbi tábori őrshöz kísérendők.

Mi a teendője az előørs tartaléknak riadó esetén?

Riadó esetén az előörstartalék fegyverbe lép és a támadást a főcsapatnak azonnal jelenti.

Mikép történik az előrs tartaléknál való áthaladásnál az eligazítás?

Az eligazítás az előrstartalékon való áthaladásra a főrsnek meghatározott szabályok érvényesek.

231. Miként biztosítatnak a terjedelmesebb laktáborozások?

A terjedelmesebb laktáborozások őrállások által biztosítatnak.

c) Portyázó különítmények.

232. Mikor küldetnek ki portyázó különítmények?

Portyázó különítmények akkor küldetnek ki, ha valamely feladat megoldása végett a főcsapattól egy napi menetnél nagyobb távolságra kell előnyomulni.

233. Mi a portyázó különítmények feladata?

Portyázó különítmények feladata: a) biztosító feladatok, pl. vasút, vagy más közlekedő vonalnak biztosítása, b) saját mozdulataink leleplezése, c) összeköttetés helyreállítása.

Térparancsnokság.

234. Hol állittatnak fel térparancsnokságok?

Mozgósítás esetén az egyes fő és törzs hadiszállások részére „térparancsnokságok” állittatnak fel, a hadrakelt sereg szervezeti határozványok értelmében.

235. Hogy neveztetnek meg a térparancsnokságok?

A térparancsnokságok a fő vagy törzs hadiszállásnak megfelelően lesznek megnevezve, a melyekhez beosztva vannak p. u.: az 1-ső hadsereg főhadiszállás térparancsnoksága (Platz-Commando des Hauptquartiers der 1-ten Armee). Az 1-ső gyalog hadosztály törzs hadiszállás térparancsnoksága (Platz-Commando des Stabsquartiers der 1-ten Infanterie Truppen Division).

236. A térparancsnokságnak mi a célja?

A térparancsnokságok szolgálati területükben a rend és biztonság fenntartásáról gondoskodnak.

Továbbá azon esetben, melyben az illető magasabb parancsnok mint „katonai állomás parancsnok” szerepel, a katonai állomás ügyeknél mint támogató és végrehajtó közegek szolgálnak.

237. A térparancsnokság szolgálati hatásköre mennyire terjed?

A térparancsnokság szolgálati hatásköre a fő vagy törzs hadiszállás állomás helyén, ennek közvetlen területén, meneteknél és ütközet alatt, a magasabb parancsnok és törzsénél közvetlen körletére terjed.

Ha a térparancsnokság egyúttal a katonai állomásügyek közege is, akkor a szolgálati hatásköre az illető katonai állomás parancsnokságával egybe esik.

238. A térparancsnokságok kinek vannak alárendelve?

A térparancsnokságok minden tekintetben az illető fő- vagy törzs-hadiszállás vezérkari osztályának vannak alárendelve.

239. A fő vagy törzs hadiszállás élrelmező és szállásrendező tisztül kit jelöl ki?

A fő vagy törzs hadiszállás részére a törzs gyalogság állományából egy alantas tiszt mint „élrelmezési tiszt” és a törzs lovasság állományából egy alantas tiszt mint „szállást rendező tiszt” a térparancsnokság által jelöltetik ki.

240. A fő vagy törzs hadiszállás részére a szükséges őrök, küldönczök és ápolók mely csapatból rendeltetnek ki?

A térparancsnokság saját fő vagy törzs hadiszállása részére szükséges őrök, küldönczök és lóápolókat (2 táborig lovasság részére 1 lovászt) a törzscsapat állományából rendel ki.

242. *Az őrszolgálat felől ki intézkedik?*

A térparancsnok a szükséges örök közrebocsátása végett a szolgálati szabályzat határozványai szerint intézkedik.

243. *A fő és törzs hadiszállás állomáshelyén mily őrségek vezényeltetnek ki?*

A fő és törzs hadiszállás állomáshelyén kivezényeltetnek:

1. A törzs őrség.

2. A vonatőrség, ha a fő vagy törzs hadiszállás vonat a törzsőrségtől annyira távol volna, hogy azok által nem őriztethetnek meg.

3. A fogolyőrség a tábori fogda részére.

4. a telepőrség a tábori ételmezési intézetek, továbbá a csapat hadosztály egészben, vagy részben összevont vonata és a vágómarha részére.

244. *Állomásőrséget mely csapat teljesít?*

Ha a fő vagy törzs hadiszállás állomáshelyén a törzscsapatokon kívül más csapatok nincsenek elhelyezve, akkor a törzsőrség egyuttal állomásőrséget is teljesít.

245. *Menet alatt mily őrségek rendeltetnek ki?*

Menet alatt kirendeltetnek: a vonatőrségek, a fő vagy törzs hadiszállás, a tábori ételmezési intézetek és a vágómarha részére.

A tábori fogdabeli foglyok kíséréte.

246. *Véd és más őrségek vezénylésénél ki intézkedik?*

A térparancsnokság felsőbb meghagyás folytán a visszamaradandó véd és más vezénylendő örök kiállításáról gondoskodik.

247. *Rendszerint melyik csapatból vezényeltetnek az őrségek?*

Rendszerint a törzscsapatok kiállítják az őrséget, különben pedig a legközelebbi csapattól vezényeltetnek.

248. *Mikor tartatik készütség és járőrködés?*

Ha a fő vagy törzs hadiszállás állomás helyén a törzscsapatok kívül más csapatok elhelyezve nincsenek, a törzscsapat által a térparancsnokság intézkedése folytán készütség tartatik. Azonkívül ha szükséges a biztonság, rend és csend fenntartása végett a szükséges járőrök kivezényeltetnek.

249. *Az őrségek kinek vannak alárendelve?*

A fő vagy törzs hadiszállás állomáshelyén a törzscsapattól, vagy ennek helyébe más csapattól felállított őrségek nagy készütség, tábori ételmezési intézeteknél az illető vonatparancsnok útján, — a térparancsnokságnak vannak alárendelve, ki azoknak ellenőrzése iránt intézkedik.

250. *Laktábor szolgálatnál hogy intézkedik a térparancsnokság?*

Ha a térparancsnok, mint a katonai állomásparancsnok közege szerepel, akkor a laktábor, őrs, készütség és ügyeleti szolgálat vezényeltetése és ellenőrzése azon esetben illeti meg, a mikor a katonai állomásparancsnok ezen teendőkkel nem bízott volna meg más csapatparancsnokot.

251. *A katonai és egészségügyi rendőri szolgálat kezelése hol illeti meg a térparancsnokságot?*

A katonai és egészségügyi rendőrszolgálat kezelése a térparancsnokságot a szolgálati körletben, a fennálló utasítások szerint illeti meg.

252. *Katonai és polgári egyének hol tartatnak nyilván?*

A fő vagy törzs hadiszállás állományába tartozó összes katonai és polgári személyek a térparancsnokságnál nyilvántartó jegyzőkönyvben (Evidens Protokoll) tartatnak nyilván.

253. Minden a fő vagy törzs hadiszálláshoz tartozó személy az elindulás és megérkezést illetve mire köteles?

Minden a fő vagy törzs hadiszálláshoz tartozó vagy annál szolgálatilag tartózkodó személy megérkezését és elindulását a térparancsnokságnál bejelenteni, illetve tudomásul adni köteles.

254. A fő vagy törzs hadiszállás részére szükséges orvos felől ki intézkedik?

A térparancsnokság intézkedik, hogy egy orvos a fő vagy törzs hadiszállás orvosi szolgálatát teljesítse, valamint annak kirendelése iránt is.

255. A fuvarok előállításáról ki gondoskodik?

A térparancsnok gondoskodik a felől, hogy a vezérkari osztálytól időnként megjelölt számú helyi és előfogati fuvarok egy megfelelő helyen készletben tartassanak,

A fuvarok harácsolása a térparancsnokság szolgálati körletében csak ennek közbenjárásával eszközölhető.

256. A tábori fogház felügyelete kit illet meg?

A hadsereg vezérigazgatóságnál a gyalog hadosztálynál a térparancsnokságot illeti meg a tábori fogda felügyelete a hadbírótság vezetője különös utasításai szerint.

257. Az eligazítás a magasabb parancsookságoknál hogyan történik?

A napi eligazításhoz a térparancsnok, a szállást rendező, az élelmezési tiszt és ott a hol egy tábori fogház beosztva van, a foglár is megjelenni tartozik.

258. Más állomásügyeknél intézkedik-e a térparancsnokság?

A térparancsnok az előjáró vezérkari osztály utasításai szerint más állomás ügyek elintézésénél u. m. különös helyi szolgálat vezényeltetését, különös

átvételezések rendezésére segédletek és kísérek vezényeltetésekre, „tüzoltási rend“ kiadására stb. is inkezdik.

259. Menet előtt mi a teendője a térparancsnokságnak?

Az elindulás előtt a térparancsnok a szükséges őrségek kivezénylése, és a szükségtelen őrség készült-ségek bevonatása iránt intézkedik, a nem állandóan kivezényelt törzscsapat legénység bevonulását, és a fő- vagy törzs hadiszállás által a menet indulásra vonatkozó rendeleteknek betartását felügyeli.

260. Menet és ütközet alatt mi teendője a térparancsnokságnak?

Ha a hadosztály vagy hadtestnél az ütközet vonat egy csoportba összevonatik, a térparancsnok mint ezen vonat parancsnoka szerepel.

Ha a térparancsnok menet nagy ütközet alatt a magasabb parancsnok kíséretében van, akkor őt illeti meg rendőri szolgálat kezelése a közvetlen körletben.

Katonai és egészségügyi rendőrség.

261. A katonai és egészségügyi rendőrség kezelésére milyen határozványok állanak fenn?

A katonai és egészségügyi rendőrség kezelésére vonatkozólag a szolgálati szabályzat idevágó határozványai mérvadók.

262. Az igazolványokat ki állítja ki?

Az igazolványokat, melylyel minden a hadsereg kíséretéhez tartozó polgári egyénnek és nem katonailag öltözött szolgálta elláttatik, a fő- vagy törzs hadiszállás személyzetéhez tartozó személyek részére a térparancsnok, a többiek részére az illető csapat (vonat) parancsnok állítja ki.

A beosztott polgári egyének, a fuvar személyzet továbbá a nem katonailag öltözött szolgák a balkaron egy sárga-fekete karkötőt tartoznak viselni.

263. *Az önkéntes egészségügyi ápoló tagjai mivel legyenek ellátva?*

Ezen tagjai az önkéntes egészségügyi ápoló vezér-felügyelőjének bélyegével ellátott fehér karkötőt vörös kereszttel tartoznak a balkaron viselni és kötelesek személyükre szóló és a vezér-felügyelő által aláírt nevére szóló igazolvány-jegyet maguknál hordani.

Ezen igazolvány még a hadsereg vezérigazgatóság (várparancsnokság vagy egy önálló hadtest parancsnok) által láttamozva legyen, mert csak ezen láttamozás által jogosult a jegy tulajdonosa az önkéntes egészségügyi ápolásra.

264. *Az utlevél és jelentkezési ügyekre mi rendeltetik?*

Minden a hadsereg területén tartozkodó polgári **egyén** utlevéllel (Pass) legyen ellátva.

Markotányosok és más a hadsereghez tartozó polgári személyek, a kik bevásárlás végett a térparancsnokság szolgálati területétől hátra eső vidékre utaznak, a térparancsnokság által utlevéllel láttatnak el.

A vezérkari osztály jogosítva van hadműveletek alatt az utlevél érvényességének tartamát korlátozni, esetleg az utlevellek kiállítását teljesen beszüntetni.

265. *Utlevel vagy igazolvány nélküli egyénnel mi történik?*

Minden utlevél vagy előírt igazolvány nélkül talált **egyén** feltartóztatandó és vele az igazolványokra kiadott felsőbb rendeletek szerint járandó el.

266. *Az utlevél ellenőrzés mi által könnyítettik?*

Az utlevél ellenőrzés könnyebítésére a „jelentkezés” szolgál.

A jelentkezések abban állanak, hogy minden lakos köteles nála beszálló éjjelezett egyént, ki a helységben nem illetékes a község előjárásánál azonnal bejelenteni.

267. *Szolgalaton kívül a térparancsnokság területéről távozó polgári egyének és tiszthelyettestől lefelé a legénység mivel látandó el?*

A fő- vagy törzs hadiszálláshoz tartozó polgári személyek, épugy katonai személyek tiszthelyettestől lefelé, kik a térparancsnokság szolgálati területéről távoznak, a térparancsnokság részéről „Engedély jegygyel” láttatnak el.

Az ellenséges országban ugyanezen szabály áll fenn minden egyes lakos részére.

268. *A kémkedés, valamint más az állam hadiereje elleni büntettek meggátlására nézve a térparancsnokságnak mi a teendője?*

A térparancsnokság különösen figyelemmel legyen a kémkedés és az állam hadiereje elleni büntettek meggátlására, e végett a tábori csendőr szolgálati utasítás határozványai mérvadók.

Ha a térparancsnokság részéről a katonai rendőri ellenőrzés a távirda, posta, vasut és hajózási közlekedésre is kiterjedvén, azt a katonai állomás parancsnok, illetve a vezérkari (részlet katonai) osztály esetenként határozza meg.

269. *Az igazolványok előmutatása érdekében milyen határozványok állanak fenn?*

A térparancsnokok, épen ugy mint ügyeleti-tisztesek, örök és járőrök jogosultak minden egyént igazolványuk előmutatására felhívni.

Tisztek és tisztviselők a XI. rangosztálytól felfelé más különös ok nélkül — csak a térparancsnok részéről hivatnak fel igazolás végett.

270. *Népünnepélyeken, vásárokon, tánczvigalmakon milyen határozványok állnak fenn?*

Népünnepélyek, vásárok, tánczmulatságok s. t. b. melyek alkalmával több emberek össze csoportosulnak, csak is az állomás parancsnok engedélyével tartathatók meg és megfelelően felügyelendőek.

Tüntetések és csoportosulások megakadályoztásának és mindenestre a szükséges óvrendszabályok megteendőek.

271. *Fegyverek birtoklására nézve milyen határozványok állanak fenn?*

Ellenséges országban a polgári lakosságnak fegyverek készítése, eladása, hordozása és tartására csak is a hadseregparancsnok adhat engedélyt.

A fegyver engedélyek a hadsereg főhadiszállás részlet osztálya által (Detail-Abtheilung) állíttatnak ki.

Hosszabb tartózkodásnál valamely helységben a térparancsnokság a fegyverekről előjegyzést tartozik vezetni.

272. *Az utcák és terek világítására és más katonai rendőri szolgálatokra milyen határozmányok állanak fenn?*

A község előjáróságok utasítandók, hogy a nyilvános helyek, térek és utak kivilágíttassanak. Esetleg a község lakossága, az utakra és térekre néző ablakot kivilágítsa.

A nyilvános helységek zárórája a katona-állomás parancsnokság által időnként megállapíttatik és a betartás a térparancsnokság által ellenőriztetik.

Más katonai rendőri szolgálatok a térparancsnokság által a katonai állomás parancsnok, illetve vezérkari osztály által adott utasítások szerint láttatnak el.

273. *Különös egészségügyi rendőri intézkedések végett milyen határozványok állanak fenn?*

A község lakosság (község előjáróság útján) a

rancsnokság a markotányosokat, korcsmárosokat és más elárusítókat ellenőrizik és ha szükséges, intézkednek a felől, hogy a piacra hozott tárgyak egy katonai orvos által megvizsgáltassanak.

Rosz élelmi szerek elkobozandók és a község előjárósággal egyetértve, szükség esetén azonnal megsemmisítendőek.

274. *A befogott gazdátlan lovak és talált tárgyakkal milyen eljárás követendő?*

Ilyenkor befogott gazdátlan lovak vagy talált tárgyak beszállíttatnak a térparancsnoksághoz a kihirdetés azon hozzáadással eszközöltetik, hogy a hivatalos eljárás azon esetben, ha a jogos tulajdonos 3 nap alatt nem jelentkeznék, — meg fog indítani.

Három nap lefolyta után azon lovak vagy tárgyakra nézve a további eljárás magasabb parancsnokság utasításai szerint fogantositandó. — Ha bizonyos tárgyak elálvereztetnek, a befolyt pénz a legközelebbi honvéd (katonai) pénztárhoz küldendő be.

275. *Valamely állomásba való megérkezéskor a térparancsnokság mily befolyást gyakorolhat a helyi hatóságokra?*

Ha csak magasabb helyről ellenkező utasítások nem adatnának ki, a térparancsnokságok által a helyi hatóságok, hivataloskodásuk erélyes folytatására felszólítandó.

Ez alkalommal közlendők velük azon változások és követelések vagy megszorítások is, melyeket a katonai érdekek igényelnek. Ide tartoznak mindenekelőtt a rendelkezések, melyek az idegenek közlekedését katonai rendőri ellenőrzés alá helyezik, az utak szabadon tartására szükséges fuvarok biztosítására stb. vonatkozó határozatok.

276. *A térparancsnokság és a helyi hatóságokkal való közlekedési időt ki határozza meg?*

A térparancsnokság határozza meg az időt, amelyben a helyi hatóságokkal közlekedik; rendkívüli

események azonban haladéktalanul közlendők, miért minden hivatalban egy ügyeletesnek éjjel-nappal jelen kell lennie.

277. *Ha a polgári hatóságok működésüket beszüntetik, mily eljárás követendő?*

Ha a polgári hatóságok működésüket beszüntetik, hivatalukba való visszahelyezésükig a térparancsnok kötelességében áll a katonai érdekekben fekvő rendőri intézkedéseket alkalmas lakosok segélyével biztosítani.

278. *A katonai-rendőri szabályok végrehajtásához szükséges karhatalmat ki jogosult azt közvetlen igénybe venni?*

A fő- (törzs) hadiszállások térparancsnokai jogosítvák a katonai-rendőri rendszabályok végrehajtásához szükséges karhatalmat közvetlenül a tábori csendőrsztag parancsnokságtól igénybe venni.

Ha ezen célból sem tábori csendőrök, sem pedig törzscsapatok nem állnak rendelkezésre a térparancsnoknak, a legközelebbi csapathoz kell fordulni.

Kivonat a vonat utasításából.

Általános határozványok.

279. *Mit foglal magában a hadrakelt sereg vonata?*

A hadrakelt sereg vonata magában foglalja az összes járműveket, tartalék és pótlásul szolgáló lovakat, a málhás állatokat és vágómarhákat, a mindezekhez tartozó személyzettel együtt, kivéve a lövegeket, az ütegek és a századok lőszer kocsiját a hozzátartozó felszerszámozott tartalék lovakkal együtt.

280. *A működő seregtestek vonatai minő csoportokba foglaltatnak össze?*

A működő seregtestek vonatai a következő csoportokba foglaltatnak össze, u. m.:

a) az ütközetvonat.

b) a málhavonat és

c) az élelmezővonat.

Az ütközet vonathoz tartoznak azon vonatrészek, melyek a harcban magában, vagy közvetlenül ennek bevégezése után szükségeltetnek.

Ez a csapatot közvetlenül követi és vele a menet bevégezése után naponta egyesül, a málhavonathoz azon vonalrészek tartoznak, melyek a harcban, vagy közvetlen ezután nem szükségeltetnek, ezek a mennyire a viszonyok engedik, naponta, vagy ellenkező esetben néhány nap múlva, egyesülnek a csapattal.

Az élelmező vonat egy vagy több élelmező lépcsőből áll, melyek mindenike egy hadosztály részére szükséges, két napi ételmet visz magával.

281. *A vonat és azok részei miből állittatik össze?*

Minden nagyobb vonat több kisebb vonatból állittatik össze, melyek vonatrészeknek neveztetnek.

A felsőbb parancsnokságok, csapatok és elővonalbéli tartalék intézetek vonatai kincstári szállító járművekkel vannak ellátva.

A többi másodvonatbeli tartalék intézetek vonatai kincstári járművekkel bírnak, de ezekbe bérelt lovak lesznek befogva, az ily járművekből alakított vonat egy-egy vonat parancsnok parancsnoksága alá helyeztetik és kocsioszlopba osztatik be, melynek nagysága 200 járműnél többet magában ne foglaljon. A vonatparancsnok mindig egy tiszt; minden kocsioszlopnál kalauzul egy polgári lovas egyén van alkalmazva.

282. *A vonat, vagy a vonatrészek parancsnoksága kit illet meg?*

Minden felsőbb parancsnokság rendelkezik mindazon vonattal, melyek neki alá vannak rendelve.

Ha a vonat a csapattal egyesülve van, a csapatparancsnoknak alá van rendelve, ellenkező esetekben pedig saját vonatparancsnokától, vagy az előjárótól függ.

283. Kinek vezénylete alatt áll valamely hadosztály vagy hadtest, kikülönített ütközetvonat?

Valamely hadosztály, vagy hadtestnek a csapatoszloptól kikülönített és egy csoportba egyesített ütközetvonat a hadosztály-törzs, illetőleg hadtest főhadiszállás térparancsnoksága alatt áll. Valamely hadosztály egyesített málhahovat a vonatszázad első szakaszparancsnoka vezényli, kinek egy altiszt mint számviteli teendők végrehajtója osztatik be.

284. Mi a teendője a vonatparancsnoknak és a kalauzokat ki állítja ki?

A vonatparancsnok a vonat vezetésére és nyilvántartására van rendelve, — a menet teljesítését, vezetését ellenőrzi és gondoskodik, hogy a rend és fegyelem fenntartassék.

A kalauzokat az illető községek állítják ki és a czélnak megfelelően lovasítják.

285. Miből állnak a szállító eszközök?

A szállító eszközök állanak kincstári és polgári járművekből. A polgári járművek módja szerint a következők:

- a) lakosság részéről kiállított,
- b) szerződésileg béreltek és
- c) bevásárolt polgári járművekből.

A lakosság részéről kiállított járművek állanak:

1. helyi fuvarok egész vagy fél napra,
2. előfogati fuvarok egy vagy legfőlebb 3 menetállomásig,
3. országos fuvarok bizonytalan időre.

286. Miképp biztosítatik a vonat?

Minden vonathoz akár kincstári, akár országos járművekből állíttassék össze, vonatőrség osztatik be. Ezen vonatőrséget a csapatok állítják ki.

Menetek.

287. Mit tartalmaznak az önálló vonatok részéről kiadott menet rendelkezések?

Önálló vonatok részéről kiadott menet rendelkezések a következőt tartalmazzák:

1. a menetcél és menetvonatot, tehát a helyet, a hol a táborozás történik, azután az utakat, melyek a menetcél elérése végett betartandók,
2. a menetrendet,
3. az elindulás óráját,
4. a pihenőket, melyek helye és ismétli elindulás ideje pontosan meghatározva legyen,
5. esetleg a vágómarhák utánhajtasát illető intézkedéseket.
6. az élelmezésre vonatkozó intézkedéseket,
7. a biztosító szolgálatot illető intézkedéseket,
8. különös intézkedéseket.

Ide tartozik:

Azon hely megjelölése, hol a parancsnok feltehető; magatartás ellenséggel való összeütközés esetén és más intézkedések a vonat fedezésére.

288. Ki határozza meg a vonat vagy vonatrészben az egyes járművek sorrendjét?

Az egyes járműveknek a vonat részben való sorrendjét, a vonat vagy vonatrész parancsnok határozza meg. Nagyobb vonatok meneténél az egyes vonatrészek járművei épp úgy sorakoznak, mintha önállóan menetelnének. — Az egész vonatrészek pedig úgy menetelnek, mint a csapattesthez, melyhez tartoznak.

Nagyobb önálló vonat oszlopnál minden 200—300 jármű után körülbelül 500 távolság veendő. Az egyes járművek között a távolság úgy osztatik be, hogy minden két-két jármű között körülbelül 3 lépés távolság legyen; ha az ily önálló vonatoknál fedezet nincs, legalább is egy vagy két lovasított altiszt osztatik be, a rendfentartás végett.

289. *Mikép történik a menet előkészítése?*

Az elindulás előtt a vonatrész parancsnok nyergelni jelt adat és a legénység erre fölszerel, mindent fölmálház és a lovakat befogja.

290. *Minő intézkedések szükségesek a fennakadások elhárítása végett?*

Nagy vonatoszlopnál többször fordul elő fennakadás, különféle körülmények miatt.

E fennakadások a fogatoknak ártanak, mert a menekek meghosszabbítása által a pihenőtől megfosztják és gyakran nagy zavart idéznek elő.

Ezen fennakadások elhárítása a vonatparancsnok kötelessége, mely azonban előrelátást, meggondoltságot és fáradhatlan tevékenységet igényel.

291. *Mi a teendői a vonatrész parancsnoknak, valamint a vonat oszlopnál felügyelő személyzetnek menetközben?*

A vonatparancsnok a kiadott menet rendelkezés szerint a menet szabályozását ellenőrzi és mindenben saját felelősségére végérvényesen határoz.

A vonat és vonatrész parancsnok menet közben nincs határozott helyhez kötve, de osztag körletében mindig feltalálható legyen.

A tisztesek felügyeletére mindig bizonyos meghatározott számú kocsik és ló bizandó.

A helységeken való átvonuláshoz, hol a rendetlenségtől lehet tartani, a korcsmák és kutak a vonatőrség által megszállva tartandók.

292. *Minő rend és figyelemnek kell uralkodni egy vonaton?*

A vonatoszlopnál épp úgy mint a csapatnál, szigorú rend és figyelemnek kell uralkodnia.

A megállás, elindulás és minden mozdulat csak parancs- és vezényszóra kell történnie.

293. *Az akadályokon, rossz utrészekon gázlókon, hidakon, stb. hogyan történik az átkelés?*

Ha nagyobb vonatoszlopnál nehéz járatu utrészekon vagy szorosokon történik az átkelés, itt meg-

előzőleg pihentetni kell és csak azután kell indulni egymásután. Menet közben hegyen fölfelé a lovak többször megállítandók, hogy magukat kifújhassák.

Ez esetben mindenki leszáll és a hol szükség, a kolcsikat tolják, vagy a hátrálást akadályozzák.

Gázlók átkelése alkalmával az egyes járművek között távolság hagyandó, hogy viztorlódás ne idéztessék elő.

Hadi hidakon soha sem szabad az átkelést addig megkezdeni, míg a hidparancsnok azt meg nem engedti és ez alkalommal az ő parancsaihoz föltétlenül alkalmazkodni kell.

A rudasló kivételével minden lovas leszáll a lóról és azt vezeti, kevésbé erős hidakon, valamint befagyott vizeken való átkelésnél a teherbíró képességnek megvizsgálása után kelhetnek csak egyenkint át a kocsik. Mocsáros helyeken a járművek lehetőleg gyorsan hajtsanak, a kerékvágás változtatandó, hogy a járművek kevésbé süppedjenek be.

294. *Hogyan történik a beteg lovak kicserélése és a megrongált járművek eltávolítása vagy kijavítása?*

A beteg lovak tartalék lovak által pótlandók. Ha valamely kocsik nem mehet tovább, akkor a következő kocsik kikerülnek és kijavítás után pihenő alkalmával előbbi helyét elfoglalja.

Ha valamely jármű nem mehet tovább, akkor a következő kocsik kikerülnek és kijavítás után pihenő alkalmával előbbi helyét elfoglalja.

Ha valamely jármű egyáltalában nem mehet tovább a terhét le kell szedni róla és a többi kocsikra kell szétosztatni.

295. *Ha két ellenkező irányu vonat szemben találkozik, minő intézkedés követendő?*

Ha két ellenző irányban menetelő vonal oszlop találkozik, akkor menetüket a legnagyobb rendben tartózkodás nélkül folytassák.

Ha az ut nem elég széles, az egymás melletti menésre, akkor a menetcél fontossága, vagy a nyert utasítás határoz, hogy melyik oszlopnak engedendő az elsőség; ép így történik az utágazatoknál is.

Ha valamely vonat oszlop visszafordulásra nyer parancsot, alkalmas helyen visszafordul és rendben elvonul.

296. *A pihenők mily hosszúak, hol tartatnak, és mire kell ügyelni a pihenőknél?*

Minden vonat, mihelyt fél órát menetelt, minden további egy—egy órai menet után körülbelül (10 perczet) pihenjen. Rövid pihenőknél a vonat az uton megállíttatik és mindenki leszáll.

A legénység természeti szükségének végzésére kilép, de elszéledni nem szabad és ekkor a lovak patkói megvizsgálandók.

Minden egy óránál tovább tartó pihenő az ut melletti alkalmas helyen történik, ily pihenőnél több mint 300 kocsni egy helyen ne pihenjen.

Utszorosokban soha sem szabad pihenni.

Minthogy háboru idején a rendes etetési időt nem lehet betartani, a lovak etetésére minden hosszabb időt fel kell használni, mivel a vonatok menetének mindig a csapatok menetéhez kell alkalmazkodni.

297. *Minő intézkedések szükségesek az éjjeli menetnél és akkori pihenőknél?*

Az éjjeli menetek a vonat vezetésére és felügyeletére különös tevékenységet igényelnek, mert éjjeli meneteknél igen könnyen zavar fordulhat elő. Ennek elkerülése végett a legénység ébren tartandó és felváltva a kocsikról leszállítandók. Minden negyedik kocsin egy égő lámpának kell lenni, a parancsnok időközönként tartozik meggyőződni a menetrendről.

Táborozás és laktáborozás.

298. *Hogyan történik a táborhelyek kiszemelése és megjelölése?*

Önállóan táborozó nagyobb vonatoknál, ugyanazon tereptéren rendszerint 300 járműnél több ne egyesíttessék.

A tábori hely kiszemelése a vonat parancsnok vagy e célra kiküldött tisztek által történik. Ez alkalommal gond fordíttassék arra, hogy a táborhelyhez víz legyen közel és hogy a löszertelep tűzmentességéről elége gondoskodva legyen.

299. *Minő szolgálat tartandó a táborban?*

Valamennyi önállóan táborozó vonat biztosítás végett telep őrséget állít ki és ha szükségesnek mutatkozik különösen éjjel a közeli községekre, erdőkre, majorokba járőröket küld ki.

300. *Miként történik a tábor megszállása és berendezése?*

Ha a vonat a meghatározott helyre megérkezett, a felvonulás eszközöltetik és a leszállás elrendeltetik, a telepőrség kivezényeltetik és a szükséges parancsok kiadatnak, a kutak felosztandók valamint más használatra kijelölt helyek szintén megneveztetnek.

Gond fordítandó arra, hogy a rend és fegyelem fenntartassék és senki másnak kár ne okozzon.

301. *Minő magatartás követendő a táborban?*

A vonatrész parancsnok a legénységnek fontos okokban megengedheti az eltávoztást.

A fának szalmának és élelmi cikkeknek átvételére a legénység altisztek mellett vezetendő.

Harácsolás alkalmával mindég egy tiszt vagy altiszt veszi át a parancsnokságot.

302. *Riadó alkalmával minő magatartás követendő?*

Riadó jelre mindenki szerelékével együtt osztághoz haladéktalanul bevonulni tartozik.

A járművekbe a lovak azonnal befogatandók és elindulásra mindenki készül, de rend és nyugaltságnak kell uralkodnia.

Ha a vonat kocsivárakban táborozik, akkor riadó alkalmával mindenki azok belsejébe megy, mire azok bezáratnak a további intézkedés a parancsnoktól függ.

303. *Laktáborozás alkalmával mire kell különös tekintettel lenni?*

Laktáborozás alkalmával a csapatok vonatrészeit illető állomás helyeiken tartják, — a tábor belsejébe csak annyi jármű veendő be, a mennyi riadó alkalmával a közlekedést meg ne akadályozza, a többi járművek a teleptéren kívül helyezendők el.

Magatartás harc közben.

304. *A harcba induló csapatot mik követik közvetlenül?*

Ha valamely csapat harcba indul, akkor csak a löszer-kocsik és a hadosztály egészségügyi intézete követik közvetlenül, míg minden többi vonatrészt a harctértől megfelelő távolságban megáll és az utról letér, vagy ha ez lehetetlen volna, legalább annak egyik oldalát szabadon hagyja.

305. *A hadosztály segélyhelyei és kötöző-helyek hol állíttatnak föl?*

A hadosztályok segélyhelyei az ütközetvonal mögött 1000—1200 lépésre oly képen rendeztetnek be, hogy az ellenség tűzhatásától lehetőleg megvédve vannak, az illető egészségügyi osztályok tehát addig menetelnek, míg azon helyre nem érkeznek.

A kötöző hely az ütközet-vonal mögött körülbelül 3000—5000 lépésre állíttatik fel.

306. *Harc közben a vonatok hol tartózkodjanak?*

Minthogy a járműveknek a csatatér közelében való minden összehalmozása, visszavonulás esetén a legveszedelmesebb következményeket vonhatja maga

után, ennél fogva a vonatok a harczoló csapatokhoz nagyon közel ne tartózkodjanak, tehát mind azon járművek, melyek ütközet közben a csapatoknál nem szükségesek, mihelyt az utak szabadabbá tételnek szükség esetén megfelelően hátra vonandók.

307. *A csapat oszlophoz beosztott többi vonat és a csapat oszlop végén menetelő vonatok az ütközet vonalától mily távolságban tartandók vissza?*

A csapat-oszlophoz beosztott többi vonat, az ütközet vonalhoz 4 kilométernél közelebb soha ne legyen, míg a csapat oszlop végén menetelő vonatok 10—16 kilométernyire tartassanak vissza?

308. *Ha a vonatparancsnokok a harcznak megkezdését észreveszik, mi a teendőjük?*

Mihelyt a vonat parancsnokok a harcznak megkezdését veszik észre, a vonatot megállítani tartoznak és ha még parancsot nem kaptak volna, kérdést intézzenek, de nem szabad a vonatnak önkényű visszavezetése által a harcba vonuló csapatok útját elzárniok.

309. *A harctérről hátrafelé mik közlekednek?*

A harctérről hátrafelé a sebesült szállítmányok és a körülményekhez képest a telepekhez visszatérő üres löszer-kocsik közlekednek.

A sebesült-szállítmányoknak, melyek az oszlop elő kocsiján lévő vörös-keresztes kis vaslobogó által tételnek felismerhetővé, okvetlen hely adandó; ezek tehát a harctérről esetleg elvonuló más kocsikat megelőzik.

310. *A harctérről üresen visszaküldött járművek mire használandók fel? — s hogy a sebesültek szállítására lehetőleg sok kocsit tétessék szabadba mit tesznek a vonatparancsnokok?*

A harctérről üresen visszaküldött járművek sebesültek szállítására használtassanak fel. Hogy a se-

besültek szállítására lehetőleg sok kocsi tétessék szabadba, a vonat-parancsnokok ily kocsikat szalma vagy szénával megfelelően kitöltelik és az egészségügyi osztag-parancsnokkal egyetértőleg, ülő deszkával ellátva a kötöző helyre küldik.

311. *Ha a harc nagyobb kiterjedést nyer, mit tartozik tenni a vonatparancsnok, hogy a sebesültek szállításában fennakadás be ne következék?*

Ha a harc nagyobb kiterjedést nyer és elegendő üres kocsi rendelkezésre nem állana, akkor a vonatparancsnokok tartoznak a legközelebbi községben található minden járművet a harctérre rendelni, hogy a sebesültek szállításában fennakadás be ne következék.

312. *Élelmi cikkek kinek a gondoskodása folytán, mikor és miként küldendők meg a harczoló csapatoknak?*

A vonat parancsnokok az élelmező tisztekkel egyetértőleg gondoskodni tartoznak, hogy közvetlen a harc után a hussal megrakott és a markotányoskocsi lehetőleg hamar utánküldessenek.

A körülményekhez képest harczközben is lehet a tartalékban levő csapatokhoz élelmi cikkeket szállítani. Erre mindenekelőtt italok és oly élelmi szerek választandók ki, melyek a legrövidebb idő alatt élvezhetők; ezek azon kocsikra rakandók, melyek kíségetésképpen a sebesültek szállítására lettek kijelölve.

313. *A rend fentartása iránt mily intézkedések tételnek a vonatoknál?*

A vonattal eltávozni senkinek sem szabad. A vonatok mindig elindulásra készen legyenek. A lovak befogva maradnak, de etetnek, mert a harc befejezése után erős menet követeltetik tőlük azon célból, hogy az elől levő csapatokat élelmi szerekkel ellásák és az ellenség üldöztetése esetén hozzájuk minél közelebb legyenek, vagy hogy visszavonulás esetén a csapatokat kellően megelőzzék.

A vonat és vonatrészt parancsnokok harczközben figyelmüket azon elhuzódókra (Ausreisser) is fordítsák, kik magukat a harc alól kivonják és álhírek terjesztése által az ily benyomások iránt érzékeny vonat személyzetnél rendetlenségre okot szolgáltatnak. Az ily elhuzódók letartóztatandók és alkalmilag a tábori csendőrségnek adandók át.

314. *A vonatok miként biztosítatnak ellenséges támadások ellen?*

A vonatok ellenséges támadás ellen rendszerint saját csapataik felállítása és menete által biztosítatnak. Ellenséges érzelmű vagy föllázadt országokban vagy vállalkozó ellenséggel szemben, a vonatokat még azonkívül is kell biztosítani. E végre minden önállóan menetelő vonatoszlopnak szükség esetén megfelelő csapat osztag adatik fődözetül.

315. *Ellenséges támadás alkalmával milyen a magatartása a menetelő vonatoszlopnak?*

Ha valamely menetelő vonatoszlop közvetlenül megtámadatik, a körülményekhez képest czélszerű lesz, ha az él megáll s a többi kocsik szorosan zárkoznak, hogy ez által az ellenséges lovasság átlövaglása megakadályoztassék és a fődöző csapatnak a védelem megkönnyíttessék. Ha valamely menetelő oszlop hátulról támadatik meg, akkor az élénken tovább meneteljen.

Ha valamely helység, melyben vonat van elhelyezve, megtámadatik, akkor házakban és majorokban — melyek bezárandók és ha az idő engedi el is torlaszolandók — mindenkinek addig kell magát védelmezni, míg a támadás vissza nem utasított. Kocsi-várnál hasonlóan kell eljárni.

Kivonat.

A m. kir. honvédség szolgálati szabályzat 1. részéből.

316. *Fegyveres hatalom alatt mi értetik?*

Fegyveres hatalom alatt a cs. és kir. hadsereg (a póttartalékkal együtt) a bosznia-hercegovinai csapatok, a cs. és kir. hadtengerészet és a honvédség együttesen értetnek.

317. *Hadsereg elnevezés alatt mi értendő?*

Hadsereg alatt a cs. és kir. szárazföldi hadsereg (a póttartalékkal együtt) értendő.

318. *A honvédség kifejezés alatt mi van megjelölve?*

A honvédség kifejezéssel a magy. kir. honvédség és a cs. és kir. honvédség (Landwehr) van megjelölve. Itt azonban a honvéd kifejezés a m. kir. honvédségre vonatkozik, míg a monarchia másik felénke honvédsége mint cs. kir. Landwehr van megjelölve.

319. *A csendőrség magában mit foglal?*

A csendőrség magában foglalja a m. kir., illetőleg m. kir. horvát-slavon csendőrséget, a cs. és kir. valamint a bosznia-hercegovinai csendőrséget is.

320. *Seregtestek és csapattestek alatt mi értendő?*

Seregtestek alatt dandárok, hadosztályok és a hadtestek, csapattestek alatt féldandárok, ezredek, a tábori vadász, az önálló gyalog, a bosznia-hercegovinai gyalog és vartüzér zászlóalj, továbbá az önálló nehézütegosztályok értendők.

321. *Osztály, alosztályok és kikülönített alatt mi jelöltetik meg?*

Osztály alatt egyéb zászlóalj és osztály, alosztályok alatt pedig századok keretszázadok és egyéb a szervi határozmányokban alosztályként megjelölt egységek értendők. Kikülönítettek az osztályok és alosztályok

akkor, ha közvetlen előljáró parancsnokságnak állomás szolgálati körletén kívül vannak elszállásolva.

322. *Fegyvernemek és csapatnemek megjelölése alatt mi értendő?*

Fegyvernemek alatt a gyalogság és vadászcsapat, lovasság, tüzérség, műszaki csapatok (hadmérnökség, utászvezred, a vasut- és távirda ezred); csapatnemek alatt gyalogság, vadászcsapat, dragonyosok, huszárok, dzsidások, tábori tüzérség, vartüzérség, hadmérnöki csapat, utászvezred, vasut- és távirda ezred, egészségügyi csapat, vonat-csapat értendők.

323. *Ki értendő csapat parancsnok alatt?*

Csapat parancsnok alatt szűkebb értelemben a csapattestek parancsnokai, tágabb értelemben a magasabb parancsnokok értendők.

324. *Tiszt kifejezés alatt ki értendő?*

Ezen kifejezés alatt tiszt a katonaállomány tisztjei, beleértve a csendőrséget, hadbírák orvosok, kezelőtisztek és csapatszámvivők értetnek.

325. *A legénységhez ki tartozik?*

A legénységhez tartoznak az altisztek, őrzetők és rendfokozat nélküli egyének.

Ismertető jelek.

326. *Hol használatnak az ismertető jelek s melyek azok?*

Helyőrségekben és háboruban különösen éjjel vagy ködben ismertető jel gyanánt a jelhang, jelszó és jelnév szolgál.

Jelhang gyanánt egy könnyen emlékezetben tartható szó — jelszó gyanánt egy város neve s jelnév gyanánt egy a jelszóval egyenlő kezdőbetűjű keresztnév használatik.

Jelhang és jelszó, a szolgálatnál fogva érdekeltekkel, a jelnév csakis tisztekkel és más bizalmi emberekkel közöltetik.

327. *Háboruban ki határozza meg az ismertető jeleket s meddig tart érvényük?*

Az ismertető jeleket háboruban minden egyes a hadsereg (fő) parancsnokság, vagy az önállóan működő seregtest (körülzárolt vár) parancsnok határozza meg.

Kiadásuk rendszeren 5 naponként történik s érvényük déltől-délig tart.

328. *Kivel szabad az ismertető jelet közölni?*

Az ismertető jelek szolgálati titkot képezvén, csakis azokkal szabad közölni, kiknek azokról szolgálatuknál fogva tudomással kell birniok.

329. *Mikor kell az ismertető jeleket megváltoztatni?*

Ha a biztosító csapatban gyanu támad, hogy az ismertető jelek az ellenség tudomására jutottak, erről gyorsan jelentést tenni és a szomszéd őrsőket értesíteni s addig is, míg az új ismertető jelek kiadatnak, fokozott elővigyázatot kell gyakorolni.

330. *Miben áll a küldöncz szolgálat általában?*

A küldöncz szolgálat meghagyások és jelentések átadásában áll.

331. *Milyen legyen a küldönczök magatartása?*

A küldönczök szolgálatuk megkezdését és bevégzését azoknál jelentik, a kikhez utalva vannak. A legénységi állományhoz tartozók a hol vezérkar vagy segédtiszti szolgálattal megbízott tiszt van ezeknél jelentkeznek s a parancsokat ezektől veszik. Szóbeli parancsok emlékezetben tartandók, esetleg feljegyzendők s pontosan teljesítendők.

Felváltásnál, a kiadott utasításokat szabályszerűen átadni és átvenni tartoznak.

332. *Miben áll a levélküldöncz szolgálat?*

Levélküldöncz szolgálat abban áll, hogy ott, a hol a biztos posta hiányzik, vagy különös fontossága

küldemények szükségessé teszik, a kézbesítés levélküldönczök útján eszközöltetik.

333. *Milyen a levélküldöncz felszerelése?*

A levél küldöncz a teljes fegyverzetten kívül az ellenség előtt teljesen, különben pedig szükség szerint van felszerelve. Az irományokat egy tarisznyában, vagy a hátbőröndben tartják és ezt a küldemény átadása előtt letenni nem szabad.

334. *Milyen legyen a levélküldöncz magatartása?*

A levélküldöncz a betartandó utra nézve felvilágosítást szerezzen magának, az előirt utról fontos ok nélkül le ne térjen, önkényüleg sehol se tartózkodjék s a vett meghagyásokat pontosan teljesítse.

335. *A levélküldönczök kivezénylésénél mit kell szem előtt tartani.*

Szolgálati levelek átvitelére egy ember elegendő; ha nem biztos viszonyok között, vagy fontos leveleket kell szállítani, két küldöncz indítandó el. Ismeretlen vidéken pedig egy kalauz is adandó melléjük. Gyalog küldönczöket 7, lovasokat 15 kilométernél tovább nem kell küldeni.

336. *Mikor állíttatnak fel a levélküldöncz állomások?*

Nagyobb távolságoknál, minden 7—15 kmnyi távolságra 1 altiszt s legalább 3 emberből álló levélküldöncz állomások állíttatnak fel. Az utvonal, melyen ezek felállíttatnak küldöncz vonalnak neveztetik.

337. *Mire kell különös tekintettel lenni foglyok kísérésénél?*

Foglyok s hadi foglyok kísérésénél különös tekintettel kell lenni, hogy a kísérésre csak teljesen megbízható emberek alkalmaztassanak.

338. *Mi a parancsnok teendője az elindulás előtt?*

Elindulás előtt a foglyoktól mindent elvétet, a mi fegyverül vagy a szökést elősegítő eszközül szolgál-

hatna, figyelmezteti őket, hogy ellenszegülés esetén erőszak fog alkalmaztatni, szökés esetében pedig lelövetnek.

339. *Minő legyen az őrkiséret magatartása?*

Az őrkiséret a szuronyt feltűzve hordja, a löfegyvereket azonban csak hadifoglyok s veszélyes egyének kísérésekor, jelenlétükben kell megtölteni. Vasuton s gőzhajón a fegyver csak akkor töltendő meg, ha ezek kizárólag katonai célokra használtatnak. Menetközben a parancsnok a kísérendők mögött marad a többi legénység megfelelően felosztandó. Különösen kell vigyázni, hogy a foglyokhoz se írományok, se pénz, se fegyverek ne jussanak s velük senki észrevétlenül ne közlekedjék. Rakonczátlanok vagy szökéssel gyanusíthatók megbilincselendők. Veszedelmes egyének, kik szökési kísérletet tesznek, ha mások veszélyétől nem kell tartani lelövendők.

340. *Hogy kell hadifoglyok kísérésénél eljárni?*

Hadi foglyok kísérésénél ugyanezen elvek szerint kell eljárni, velük szemben azonban megengedhető kíméletet kell tanusítani. Tisztekel különös tekintettel kell lenni s ezek, ha lehetséges, a legénységtől elkülönítendők.

341. *Teljesítenek-e a fogolyőrkiséretek tiszteletadást?*

Fogoly s hadifogoly őrkiséretek semmiféle tiszteletadást nem teljesítenek.

342. *Mit értünk különítmények alatt?*

A különítmények oly csapatrészek, melyek csapattestüktől elkülönítve, különös szolgálati rendeltetéssel bírnak.

343. *Mit értünk szállítmányok alatt s hogy tagozódnak azok?*

Ha személyek, állatok vagy javak helyváltoztatás céljából egyesítettnek, akkor ezek szállítmányt képeznek. A szállítmányok lehetnek fogoly, hadifogoly, vagy mátha szállítmányok.

344. *Mi az eligazításnak célja?*

Az eligazítás célja, hogy oly esetekben, midőn a puszta látás nem elégséges (éjjel ködös időben, veszélyes viszonyok közt) magunkat biztosítsuk.

345. *Mikép történjék az eligazítás egyes öröknél jelhang megadása nélkül?*

Az ör az eligazítandót „Állj, ki vagy?” szóval megállítja s löfegyverét készen veszi. Kielégítő válaszra azt kiáltja hogy „Mehet”. Ellenkező esetben visszautasítja, veszélyes viszonyok között pedig letartóztatja, ha pedig erőszakoskodnék fegyvert használ.

Megszólított járőrök, körjáratok vagy vizsgáló előljárók megismertetik magukat, mire az ör azt kiáltja: „Mehet.”

346. *Mikép történik az eligazítás egyes öröknél jelhang megadásával?*

Ha az eligazítás jelhang után lett elrendelve, akkor az ör azt kiáltja; „Parancsnok előre”, — vizsgáló előljárónál „Előre” s a jelhangot kéri. Kielégítő válaszra azt kiáltja: „Mehet.” Ellenkező esetben az őrseget felriasztja, esetleg fegyvert használ.

347. *Mikép történik az őrsegnél a járőrök eligazítása?*

Ha a sorompóór egy járőrt állit meg, akkor tisztí őrsegen azt kiáltja: „Altiszt kifelé”, más őrsegen pedig „Fölvezető kifelé.” Mire ez egy előre kijelölt emberrel előlép. Az utóbbi a sorompóór mellé áll és evvel együtt fegyverét készen veszi. Az altiszt fegyverét szintén készen veszi s az őről 6 lépésnyire előre oldalt áll s azt kiáltja: „Parancsnok előre.” A járőr parancsnoka előlép, a jelszót megadja, az eligazító pedig a jelhanggal viszonzza. Ha semmi gyanus nem mutatkozik, azt kiáltja: „Mehet.” — Ha az ismertető jel helytelenül adatik, az őrség fegyverbe s „készen” áll, ha másodszori felhi-

vásra sem kap helyes ismertető jelt, a járőrt elfogja s ha ez ellenszegül, fegyvert használ.

348. *Mikép történik az őrségnél a körjárat vagy vizsgáló tiszt eligazítása?*

Ha a sorompóór körjáratot, vagy vizsgáló tisztet állít meg, akkor az őrség fegyverbe lép, az őrpáncsnok az őről 6 lépésnyire előre s oldalt áll föl, azután a körjárat parancsnokát „Parancsnok előre“, vizsgáló tisztet „Előre“ szóval közeledésre felhívja s a jelszót kéri, ha ez helyes, akkor az eligazító felelet gyanánt a jelhangot adja. Ha jelnév is adatott ki, ez is követelendő.

349. *Milyen legyen a járőrök s körjáratok magatartása az eligazításnál?*

Ha a járőrt, vagy körjáratot valamely őr megállít, akkor a járőrparancsnok osztagát megállítja, a fegyvereket készen véteti s „Járőr“ vagy „Körjárat“ minőségben jelentkezik, a továbbiakban az előbbi pontok szerint jár el.

350. *Mikép történik az eligazítás, ha járőrök vagy körjáratok találkoznak?*

Ha járőrök vagy körjáratok találkoznak, az ember, ki a járőrt először észreveszi, azt „Állj! — ki vagy“ kiáltással megállítja. A megszólított járőr parancsnoka „Járőr“ minőségben jelentkezik. — Az eligazító erre 15 lépésnyire előlép s azt kiáltja: „Parancsnok előre“. Ha ez megtörtént, a jelszót kérde s ha ez helyesen megadatott, a jelhanggal felel. Erre a parancsnokok észleleteiket egymással közlik, s ha ez megtörtént, az eligazító azt kiáltja: „Mehet.“

351. *Mi történik akkor, ha valamelyik járőr az ismertető jelet helytelenül vagy épen nem adja meg?*

Ha valamelyik járőr az ismertető jelet helytelenül, vagy épen nem adja meg, akkor azon járőr, mely ezen mulasztásban hibás, letartóztatandó s ellenállás esetén ellene fegyvert használendő.

352. *Egyes egyének eligazítandók-e?*

Egyes egyének a járőrök (körjárat) által csak akkor igazíttatnak el, ha ez különösen el van rendelve.

353. *Miben áll az oltalmi őrségek feladata?*

Az oltalmi őrségek feladata a betegeknek, sebesülteknek és közvagyonnak háborubani oltalmazásában áll.

354. *Ki van jogosítva oltalmi őrségek felállítására?*

Oltalmi őrségek felállítására a hadtestparancsnok s az önállóan működő seregtestek parancsnokai vannak jogosítva.

355. *Milyen legyen az oltalmi őrségek magatartása általában?*

Ezen őrségek magatartása különös utasítások által szabályoztatik. Igazolásuk végett oltalmi levelet kapnak.

356. *Milyen legyen az oltalmi őrségek magatartása az ellenség megérkezésekor?*

Ha az oltalmi őrségnek az ellenséget be kell várni, akkor minden ellenséges magatartástól tartózkodjék. Az oltalmi őrség parancsnoka az ellenség elé megy s a parancsnoknak tudtára adja az őrség felállításának célját, átadja az oltalmi levelet, szabad utat vagy kíséretet kér a bevonuláshoz s minél előbb csapatjához jutni igyekezzék.

357. *Milyen legyen a magatartás az ellenfél oltalmi őrségei iránt?*

Az ellenfél oltalmi őrségeivel sohasem szabad ellenséges módon bánni, hanem miután megbizásukat teljesítették, földözet vagy kísérel levél mellett, egy pontosan meghatározott útvonalon csapatjukhoz visszaküldendő.

Ismeretek a büntető jog köréből.

358. *Hogy a tábori csendőr kötelességeinek, mint közbiztonsági közeg megfelelhesen, minő ismeretekkel kell bírnia?*

Hogy a tábori csendőr kötelességeinek mint közbiztonsági közeg megfelelhesen, mindazon cselekvények és mulasztások beható ismeretét el kell sajátítania, melyek mint törvényellenesek tiltva vannak.

359. *A törvényellenes tiltott büntethető cselekvények hogyan oszlanak fel?*

A törvényellenes, tiltott büntethető cselekvények olyanokra oszlanak, melyek a köz- vagy magánbiztonságot fokozottabb mérvben veszélyeztetik és ezért mint büntettek büntetnek, és olyan büntethető cselekvényekre, melyeknél ezen veszély csekélyebb mérvben létezik, miért is ezek vétségeknek (vagy kihágásnak) tekintetnek.

360. *A büntettek és vétségek a katonai büntető törvény szerint hogy osztatnak be?*

A büntettek és vétségek a katonai büntető törvény szerint beosztatnak:

I. Katonai büntettek és katonai vétségek, azaz oly büntetendő cselekvényekre, melyek csakis azon személyek által követhetnek el, kik a katonai állással kapcsolatos különös kötelességek teljesítését a katonai eskü letétele által ünnepélyesen fogadták;

II. Más (közönséges) büntettek és vétségek, melyek bármely állampolgár által, tehát katonai állományú személyek által is elkövethetnek és a melyek tekintetében háboru idején nemcsak katonák, hanem mindazon személyek, kik hadilábon álló, vagy a monarchia határain kívül létező valamely seregsztag kíséretében vannak, továbbá a hadifoglyok és katonai őrizet alatt álló tuszok is, a katonai büntető bíróságok bíróági illetékessége alá tartoznak.

III. Az állam hadereje ellen elkövetett büntettek, melyek különösen a hadsereg biztonsága, épsége és hadmiveletei ellen irányulnak és melyek úgy a katonai, mint polgári személyek által is elkövethetnek. Ezen büntettek elkövetése folytán hadizenet vagy háboru kitörése esetén valamennyi polgári személy is katonai büntető bíraskodás alá tartozik.

361. *Mely büntethető cselekvények tárgyalatnak katonai büntettek és katonai vétségek gyanánt a katonai büntető törvényekben?*

A katonai büntető törvényekben katonai büntettek és katonai vétségek gyanánt a következő büntethető cselekvények tárgyalatnak, u. m.:

1. a függelemsértés,
2. a zendülés,
3. ellenszegülés vagy különben tiszteletellenes viselkedés katonai őr irányában,
4. szökés,
5. szökésre való szövetkezés alakítása,
6. őrszolgálatbani kötelességsértés,
7. gyávaság,
8. fegyelem- és rendháborítás,
9. a szolgálati szabályok mellőzése általában,
10. önesonkítás.

362. *Mely büntethető cselekvények tárgyalatnak közönséges büntettek gyanánt a katonai büntető törvényekben?*

A közönséges büntettekhez tartoznak:

1. felségárulás,
2. felségsértés és a cs. és kir. ház tagjainak megsértése,
3. közcsendháborítás,
4. felkelés és lázongás,
5. nyilvános erőszakoskodás.

a) a kormány részéről közügyek tárgyalására be, hívatott gyülekezet, bíróság vagy közhatóság irányában való erőszakos cselekvés által,

b) törvényesen elismert testületek, vagy valamely közhatóság közreműködésével vagy felügyelete alatt megtartott gyűlekezetek irányában való erőszakos cselekvések által,

c) hivatalosan működő hatósági személyek elleni erőszakos kézrátevés vagy veszélyes fenyegetések által,

d) idegen ingatlan vagyonaiba való erőszakos betörés által,

e) idegen tulajdon gonosz szándéku károsítása által,

f) különösen veszélyes viszonyok között való gonosz szándéku károsítások vagy mulasztások által,

g) államtávirdek, vasutak stb. gonosz szándéku megrongálása vagy háborítása által,

h) emberrablás által,

i) más egyéni szabadságának jogtalan korlátozása által,

k) valamely emberrel, mint rabszolgával való bánás által,

l) nőrablás által,

m) zsarolás által,

n) veszélyes fenyegetés által:

6. hivatalos és szolgálati hatalommal való visszaélés és az erre való csábítás,

7. közhitelpapírok hamisítása,

8. vertpénz hamisítása,

9. vallásháborítás,

10. erőszakos nemi közösülés,

11. megfertőzés,

12. más fajtalansági büntettek,

13. gyilkosság,

14. emberölés,

15. magzatelhajtás,

16. gyermekkitévés,

17. súlyos testi sértés,

18. párbaj,

19. gyújtogatás,

20. lopás,

21. sikkasztás,

22. rablás (fosztogatás),

23. csalás,

24. kettős házasság,

25. rágalmazás,

26. büntettek elősegítése.

363. *Mely büntethető cselekvények tárgyalatnak közönséges vétségek (kihágások) gyanánt a katonai-bűntető törvényekben?*

A közönséges vétségekhez tartoznak:

I. oly büntethető cselekvények, melyek a közbiztonság, azaz 1. a közcsend és rend ellen, 2. a közbiztonság fenntartására szolgáló közintézetek és előintézkedések ellen és 3. a közhivatal kötelességei ellen irányulnak;

II. oly büntethető cselekvények, melyek egyes emberek biztonsága ellen és pedig: 1. azok élete, 2. egészsége, 3. különbeni testi biztonsága, 4. tulajdona vagy keresete, 5. becsülete, jó hírneve vagy más jogai ellen irányozvák;

III. oly büntethető cselekvények, melyek a köz-erkölcsiséget sértik.

364. *A közönséges vétségekhez I. csoport 1. pont alatt mely cselekvények tartoznak?*

Az I-ső csoporthoz 1. alatt tartoznak:

a) csődülés,

b) titkos vagy tiltott társulatokban való részvétel és megengedett társulatok tagjainak eltitkolása,

c) hatósági intézkedések gyalázása és állam vagy községi hatóságok, vagy a kormány egyes közegei, tanuk vagy szakértők elleni bűntölgatás.

d) nemzetiségek, vallásfelekezetek, testületek stb. elleni ellenségeskedésre való izgatás,

e) törvényesen elismert egyház vagy vallásfelekezet megsértése,

f) az állam által meg nem engedhetőnek nyilvánított valamely vallásfelekezet elősegítése,

g) a házasság, család és a tulajdon társadalmi intézményeinek nyilvános gyalázása, vagy törvényellenes, erkölcstelen cselekvények jóváhagyása,

h) temetkezési helyek megrongálása, sírok felbontása, hullák kivétele és azokkal való illetlen bánás és ily tárgyak elsajátítása,

i) vétségek (kihágások) elősegítése,

k) nyugtalanító álhírek, vagy jövődömondások terjesztése,

l) törvényellenes közzétételek, hirdetések,

m) büntethető cselekvények törvényes következményeinek meghiusítása céljából való aláírások és gyűjtések.

365. A közönséges vétséghez I. csoport 2. pont alatt mely cselekvények tartoznak?

Az I-ső csoporthoz 2. alatt tartoznak:

a) valamely hivatalnoknak hivatali és szolgálati hatalommal való visszaélésre csábítása, a mennyiben ezen cselekvény már büntettnak nem volna minősítve,

b) közhivatalnokok, kiküldöttek, szolgák, örök, vasuti szolgálatban levők stb. hivataluk vagy szolgálatuk teljesítése közbeni sértegetése, a mennyiben az valamely szigorubban tiltott cselekvényt nem képez,

c) közszolgálatok teljesítése más módon való beavatkozások,

d) nyílt parancsok, rendeletek stb. megsértése,

e) hivatalos pecsétek feltörése,

f) a közvilágítás megrongálása,

g) hidak, zsilipek, költések, vasutak, távirdák stb. pajkossággal vagy könnyelműséggel való megrongálása,

h) figyelmeztető jelek megrongálása,

i) az idegenek bejelentésére nézve fennálló szabályok áthágása, hamis bejelentés stb.

k) közokmányoknak a csalás szándékát kizáró utánzása és hamisítása,

f) idegen igazolványok használata, s ily igazolványoknak vagy egyéb ily okmányoknak mások részére átengedése,

m) valamely számkivetettnak vagy az országból kiutasítottak visszatérése,

n) pénzek aranyozása és ezüstözése s pénzek vagy közhitelpapíroknak csalás szándéka nélküli utánzása,

o) nyomó- vagy verőgép jogosítlan tartása,

p) zugnyomda jogosítlan tartása,

q) az említett gépezetek bármelyikének jogosulatlan készítése,

r) vertpénzek utánzására szolgáló bélyegek, próbák, vagy minták készítése,

s) hivatalos pecsétek jogosulatlan készítése.

366. A közönséges vétséghez I. csoport 3. pont alatt mely cselekvények tartoznak?

Az I-ső csoporthoz 3. alatt tartoznak:

a) közhivatalnokok, szolgák, örök stb. hivatalos szolgálati teendőik alkalmával véghezvitt tettleges megsértése,

b) közhivatalnoki vagy katonai jelvényeknek bitolása, vagy egyenruhának jogosítlan viselése csalás szándéka nélkül,

c) rendjelek és más kitüntetési diszjelvények jogosulatlan viselése.

367. A közönséges vétségekhez II. csoport 1. pont alatt mely cselekvények tartoznak?

A II-ik csoporthoz 1. alatt tartoznak általában oly cselekvények és mulasztások, melyekre nézve a cselekvő, a már mindenki által eleve felismerhető természetes következmények vagy külö-

nősen közzétett szabályok, vagy saját állása, hivatala, mestersége, hivatása, foglalkozása, vagy saját különös viszonyai folytán beláthatja, hogy azokból emberek életére, egészségére vagy testi biztonságára nézve veszély háromolhatik, vagy hogy azok ezen veszély nagyobbitására alkalmasak, u. m.:

a) a tüzműtárgyak, durranó készítmények, gyúcsok, dörzs- és gyufák és dörzsölés folytán robbanó mindennemű anyagok, valamint öpor és lögyapot készítésére, megőrzésére, árulására, szállítására és használatára nézve fennálló különös szabályoknak figyelmen kívül hagyása,

b) folyókban és tavakban a hatóság által kijelölt helyeken kívül való fürdés,

c) valakinek kocsizás vagy lovaglás közbeni vigyázatlanság folytán való legázolása, mely esetben a gyorsajtás és lovaglás súlyosbító körülménynek tekintendő,

d) az orvosi és sebészi működés jogosulatlan gyakorlása,

e) gyógyszerek jogosulatlan árulása,

f) a betegeknek orvosok és sebészek általi elhanyagolása,

g) gyanus halálesetek és betegségek az orvosi személyzet részéről való bejelentésének elmulasztása,

h) jogosulatlan méregárulás,

i) gyanus fegyverek készítése és kijavítása,

k) töltött fegyverek gondos megőrzésének elmulasztása,

l) löfegyver vigyázatlan elsütése,

m) víziszonyban levő veszett állat bejelentésének elmulasztása,

n) ártalmas állatoknak jogosulatlan tartása,

o) gonosz háziállatok elhanyagolása.

368. A közönséges vétségekhez II. csoport 2. pont alatt mely cselekvények tartoznak?

A II-ik csoporthoz 2. alatt tartoznak.

a) a korvész (pestis) ellen fennálló különös szabályok mindennemű áthágásai,

b) ragályos betegségekben elhaltak után fennmaradt tárgyak eltávolítása,

c) ily tárgyaknak betegápolók, szolgák vagy alaktársak általi eltevése, azok megvásárlása,

d) kúiak, viztartó medenczék stb. elrondítása,

e) szabályszerűleg meg nem vizsgált marha húsnak árulása,

f) beteg marhának marhavész alkalmával való eltávolítása,

g) italneműeknek az egészségnek ártalmas módon való meghamisítása,

h) óuedények hamisítása.

369. A közönséges vétségekhez II. csoport 3. pont alatt mely cselekvények tartoznak?

A II-ik csoporthoz 3. alatt tartoznak:

a) öncsonkítások, melyek a katonai szolgálat alól való elvonás céljából ahoz még nem tartozó egyének által vitettek végbe,

b) szándékos és verekedéseknél előforduló testi sérülések, a mennyiben szigorubban tiltott cselekvényt nem képeznek.

c) utaknak és utcáknak éj idején kocsik, hordók stb. általi eltorlaszolása,

d) különféle tárgyaknak ablakokról vagy erkélyről való ledobása, miáltal az arra járó kelők megsértehetnének,

e) vásárokon vagy más lakottab vagy nagyon látogatott helyeken való gyors és vigyázatlan hajtás és lovaglás,

f) A lovaknak az utcán és uton való felügyelet nélkül hagyása.

Az idetartozó büntethető cselekvények egyáltalában mind fel nem sorolhatók s e tekintetben a bevezetőleg (a II-ik csoport 1-hez) felhozott általános tételre szükséges utalni.

370. *A közönséges vétségekhez II. csoport 4. pont alatt mely cselekvények tartoznak?*

A II-ik csoport 4-hez tartozó büntető cselekvények közül az egyes iparágakra nézve fennálló különös szabályok áthágásaitól vétetnek fel, u. m.

a) könnyen gyúlékony anyagok megőrzésében való vigyázatlanság kereskedők és iparosok részéről,
b) csűrökben, istállóknak nyílt világgal való járás,
c) ily vagy különben tűzveszélyes helyeken való dohányzás,

d) tűznek gyújtása csűrök, szénaboglyák vagy gabona asztagok közelében.

e) fahidakon, helységekben, erdőn stb. utazás égő fáklyákkal,

f) tűzvész eltitkolása,

g) lopás,

h) sikkasztás,

i) csalás,

k) fosztogatás, a mennyiben ezen 4 utóbb nevezett büntetendő cselekvény az összeg, a tettes, a tény és az idegen tulajdon minősége szerint büntett jelle gével nem bír,

k) álkulcsoknak lakatosok vagy tűzzel foglalkozó más iparosok által ismeretlen személyek számára való készítése,

m) gyanús áruk megvásárlása,

n) az ár- vagy díjszabások elleni károsítások,

o) élelmiszerkészleteknek eltitkolása az illető iparosok részéről.

371. *A közönséges vétségekhez II. csoport 5. pont alatt mely cselekvények tartoznak?*

A II-ik csoporthoz 5. alatt tartoznak:

a) büntettel, vétséggel vagy más becsstelen és erkölcstelen cselekvénnyel való alaptalan vádolás,

b) a magán vagy családi életben előfordult habár való, de a becsületet kisebbitő más tények elhíresztelése,

c) nyomtatott művekben, gunyiratokban és képes ábrázolatokban való, valamint egyéb nyilvános becsmérlesek,

d) nyilvános szidalmazások és bántalmazások.

372. *A közönséges vétségek a III. csoporthoz mely cselekvények tartoznak?*

A III-ik csoporthoz tartoznak:

a) fajtalanság, ha valamely kéjhölgy nyilvánosan feltűnő botrányt okoz, vagy ragályos betegségben szenvedén, mind a mellett fajtalan keresetét folytatja,

b) kerítés,

c) tiltott játékok.

373. *Mik tartoznak az állam hadereje elleni bűntények közé?*

Az állam hadereje elleni bűntények közé tartoznak:

1. jogosulatlan toborzás,

2. kémkedés,

3. az esküszzerű katonai szolgálat kötelezettség megszegésére való csábítás vagy annak elősegítése,

4. más az állam hadereje ellen irányuló cselekvények.

374. *A katonai szolgálat kötelezettség megszegésére való csábítás vagy elősegítés büntette elkövetésében mely személyek válhatnak bűnösökké?*

Oly személyek, kik nincsenek esküszzerűleg katonai szolgálatra kötelezve, mivel különben a köteles-

ségsértés folytán elkövetett katonai büntett elkövetésében csak bűnrészesekké lesznek.

375. *Más az állam hadereje ellen elkövetett bűntettek közé mely büntethető cselekvények és mulasztások tartoznak?*

Más az állam hadereje ellen elkövetett bűntettek közé mindazon büntethető cselekvények és mulasztások tartoznak, melyek által haderőnk vagy valamely azzal szövetséges hadseregnek kár, vagy az ellenségnek haszon okoztatik, még azon esetben is, ha az ily cselekedet még más büntettet vagy vétséget képezne.

Tartalom.

1. Szervezeti határozványok a tábori csendőrség számára .	1
2. Szolgálati utasítás a tábori csendőrség számára	5
3. Vezérkari célok körüli teendők	7
4. Tábori rendőri szolgálat	10
5. Karhatalmi szolgálatok	22
6. Egyéb szolgálatok	28
7. Közigazgatási szabályok	31
8. A hadsereg szervezete	35
9. Magasabb parancsnokságok és törzsek	46
10. Tartalék intézetek	48
11. Táborozás	51
12. Laktáborozás	58
13. Felderítő és biztosító szolgálat. Portyázó különítmények	61
14. Térparancsnokság	68
15. Katonai egészségügyi rendőrség	73
16. Kivonat a vonat utasításából	78
17. Magatartás harc közben	86
18. Kivonat a magyar kir. honvédség szolgálati szabályzat I. részéből	90
19. Ismeretek a büntető jog köréből	98

